

Camilla har tonsatt till julen

KULTUR. Pianisten **Camilla Heidenberg** har skrivit en jazzig och vacker julsång som allmänheten fick höra för första gången i lördags.

Då uppträdde hon med sångerskan **Minna-Lisa Mattsson** i St Görans kyrka, och tillsammans gör de skön musik.

SIDAN 9

Genväg stängs med högt nät

NYHETER. När landskapet byggde om vägen förbi Nabben och Strandnäs skola var det tänkt att gång- och cykeltunneln skulle göra trafiken säkrare för fotgängare och bilister.

I stället har både skolelever och vuxna börjat gå rakt över vägen mellan skolan och busshållplatsen på vägens södra sida.

Snart sätter landskapet stopp för det med ett nät längs vägen som blir cirka 1,80 meter högt.

Syftet är att leda gångtrafiken genom gång- och cykeltunneln intill - något som eleverna tycker att är en omväg.

SIDORNA 4-5

Nät vid vägrenen. Utfarten förbi Nabben skall förses med ett nät för att stoppa folk som vill ta en genväg mellan Strandnäs skola och den närmaste busshållplatsen. Foto: ERKKI SANTAMALA

Hon fixar egen ekoskinka till julbordet

NYHETER. I flera års tid har familjen Antman åkt till Helsingfors för att köpa ekologisk skinka till sitt julbord, eftersom det inte finns ekologisk grisproduktion på Åland.

–Man kan ju fundera på hur ekologiskt det är att åka bort och köpa köttet. Men på det här sättet visar vi vår ståndpunkt och vi kombinerar det med andra ärenden på samma resa, säger Maria Antman.

Ryktet om den goda ekoskinkan har spritt sig, så i år fick man spänna fast skidboxen på taket och fylla den med ekologiskt griskött i huvudstaden.

SIDAN 3

Inget annat än eko. "Att smaka ekologiskt kött är som att få dricka en kopp riktigt kaffe efter att bara ha druckit surrogtkaffe" säger Lina Antman, som inte äter konventionellt producerat kött längre. Foto: JONAS EDSVIK

Dagsverkspengar mot droger

NYHETER. En julkupp på 4.500 euro fick föreningen Frj från narkotika av studeranderådet vid Ålands Yrkesskola. Rådet ansåg att det är ett aktuellt problem för ungdomar i deras ålder. Merparten av pengarna ska användas till att upplysa kommunala beslutsfattare om drogmissbruket och hur man stävjar det. SIDAN 12

Landskapspengar till julpapper

NYHETER. Mise får 1.200 euro i stöd till julpapper. Alltså för att kunna ordna en separat insamling av julpapper. Sammanlagt har landskapsregeringen beviljat Ålands problemavfall och Ålands miljöservice cirka 80.000 euro för olika investeringar och projekt.

SIDAN 5

Stenhårt jobb in i det sista. En ingravering i guld på en natursten är en ovanlig kombination.

Denna sten har stått i den avlidnas blomland vid en sommarstuga. Från vänster Göran Dahlblom, Patric Saari-nen och Lennart Åkerblom. Foto: ERKKI SANTAMALA

De hugger sten till gravar och kök

REPORTAGE. Under dessa ton av sten ska vi alla vila.

Hundratals gravstenar per år tillverkas eller bearbetas vid Saarinen & Åkerbloms stenhuggeri i Norrböle i Mariehamn. Så gott som samtliga döda ålänningar får sin gravsten härifrån.

Samma företag levererar dessutom en hel del sten

till bänkskivor och diskbänkar i åländska kök. Av samma sten, importerad från riket. Röd granit är omtyckt. Men rapakivi fungerar inte, den spricker.

Natursten är omtyckt. Det händer att personer väljer en trappsten eller annan vacker sten på sin tomt till sin gravsten långt i förväg.

SIDORNA 14-15

familjen

7

"Jag hoppas få bli en klok gammal gumma."

SONJA NORDENSWAN, MARIEHAMN, BLIR 50 ÅR.

folk

16

Moskvakorrespondenten och författaren **Anna-Lena Laurén** blev glatt överraskad i Mariehamn i går.

sport

19

"Jag är snabb, teknisk och målfarlig."

ÅLAND UNITED HAR VÄRVAT ELIN NILSEN FRÅN ÖSTERS IF.

åland 24 ikväll

I kväll visas en julkonsert från Jomala kyrka.

Vi önskar alla våra kunder och samarbetspartners

God Jul och Gott Nytt År

med en inbetalning till Ålands cancerfond

BYGGVARUHUSET

BÅT & FRITIDSVARUHUSET

JULÖPPET: VARD 8-20 JULAFTON 9-12

VÄLKOMMEN TILL SUPERMARKET KANTARELLEN & MATHISHALLEN

Smakrik Jul!

Kom ihåg

- Nötter, fikon, dadlar
- Julgodis, konfektaskar
- Jullådor, sallader, lutfisk, sill, skinka
- Ostbrickor, ostar, stor sortering
- Julblommor m.m. m.m.

Supererbjudandena gäller måndag 22 – söndag 28 december

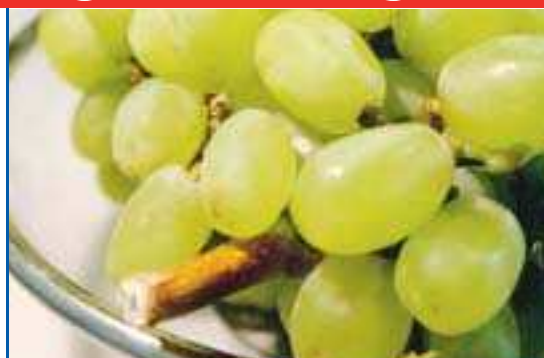
Supererbjudande!
ROSTBIFF FÄRSK
Garantimörad, INHEMSK
12⁹⁵
KG

KLEMENTINER
1,5 kg, PIRKKA, SPANIEN
Ep 1,32/kg
1⁹⁹
PÅSE

KASTELHOLM-OST
Ca 800 g, ÅCA
9⁷⁵
KG

SILLSALLAD
700 g, BRA KÖK
Ep 6,71/kg
4⁷⁰
ASK

RULLSYLTA
Färdigt skivad
DAHLMAN
10⁵⁰
KG

Supererbjudande!
GRÖNA VINDRUVOR
500 g, kärnfria, BRASILIEN
1⁹⁹
ASK Ep 3,98/kg

Supererbjudande!
PÄRON
Abate fetel, Rico, ITALIEN
2⁴⁹
KG

PEPPARKOR -förmån

GRAVAD & KALLRÖKT REGNBÅGSFILÉ
I SKIVOR
150 g, PIRKKA
Utan plussakort 3,19/ask
2⁷⁹
ASK

REGNBÅGSROM FÄRSK
150 g, JOKISEN EVÄT
Utan plussakort 5,95/st
4⁹⁹
ST

JULRISGRYNS-GRÖT
700 g, KOKKIKARANO
Utan plussakort 4,99/ask
3⁹⁹
ASK

ANNAS PEPPARKAKOR
300 g
Utan plussakort 1,89/pkt
1⁵⁹
PKT

KANTARELLEN
Nya Godbyvägen tel. 32 840

PLUSSA
för dina inköp

SUPERMARKET

24 julafton kl. 9-13
25 juldagen STÄNGT
26 julannandagen kl. 10-18

Ålandsv. 42 tel. 28 149

24 julafton kl. 9-12
25 juldagen STÄNGT
26 julannandagen kl. 11-16

Kantarellen & Mathishallen önskar alla en riktigt god jul!

Bodil Kero tog emot pengar från Godbyelever och pengarna ska vidare till Mexico.
Foto: JONAS EDSVIK

Dagsverks- pengar till Mexico

■På Godby högstadieskolas julfest överräcktes pengarna från dagsverksinsamlingen till ett rehabiliteringscenter för funktionshindrade barn i Mexico. Summan på 3.276,70 euro går oavkortat till centret berättar **Bodil Kero**, som mottog pengarna.

Bodil Kero var den som föreslog för elevrådet om målet för insamlingen. Hon har själv jobbat som volontär på centret för ett och ett halvt år sedan.

–Föreståndaren för centret och en svensk fysioterapeut som jobbar på centret besökte skolan och berättade om verksamheten. Sedan tyckte elevrådet att pengarna kunde gå dit.

Vad ska pengarna användas till?

–Inget specifikt. De behöver hela tiden pengar och är väldigt glada. Det är en stor summa för centret.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Full passagerare satte på rattlås

■En bilist fick stopp på sin bil i slänten öster om Sviby bron natten till lördagen, efter att en passagerare försökt stänga motorn.

När passageraren vred av bilnyckeln slogs rattlåset på och då kunde föraren inte styra bilen.

Passageraren hade 1,55 promille i utandningsluften och misstänks nu för grovt rattfylleri. Bilföraren var nykter.

Rådjursskollisioner i Eckerö Storby och Finström Tärnebolstad har anmälts. I båda fallen blev det bara plåtskador.

När två bilar krockade på Kantarellens parkeringsplats på fredagen visade det sig att den ena bilen var obesiktad och att fordonsskatten var obetald. (pd)

Körde obesiktigt och oskattat

■I slutet av förra veckan polisanmälades personer som körde både oskattade och obesiktade bilar. I fredags framfördes en obesiktad bil i Jomala. Händelsen betecknas som trafikförseelse.

Fordonsskatteförseelse är den person anmäld för som körde en personbil, trots att fordonsskatten inte var betald och bilen inte var besiktad. Detta skedde i torsdags. (ab)

Fyllde skidboxen med ekologisk julskinka

I bristen på lokalt producerad julskinka på Åland tog Lina och Maria Antman saken i egna händer.

De åkte till Helsingfors och köpte en hel skidbox full med ekoskinkor och delar nu med sig till vänner och bekanta.

Takboxen på bilen är mer eller mindre fullproppad med ekologiskt griskött. Det är tredje året som Lina och Maria Antman köper ekologiskt julskinka i riket, men ryktet har spridit sig så i år finns sex ekologiska skinkor i boxen. Totalt är det fyra familjers julskinkor som liftar med Antmans.

–Men vi kunde ha haft precis hela bilden full med skinka, så många är det som hört av sig till oss på senare tid, men nu var ju allting slutsålt, säger Lina Antman.

Från Österbotten

Det var via en bekant i Helsingfors som Lina hörde om butiken i Hagnäs saluhall som sålde ekologiskt, Luomomärkt, griskött från gården Luhtala i finska Österbotten.

Efterfrågan på ekologiskt julskinka är stor, både i Sverige och Finland har media rapporterat om eko-skinkan som en ny trend och att det är slutsålt i butikerna. I Finland är det bara ett fåtal gårdar i Finland som producerar ekologiskt griskött.

–För att vara säkra på att få våra skinkor beställde vi redan i oktober i år, säger Lina.

Helst åländsk

För Lina och Maria är skinkhämtningen i Helsingfors en nödlösning. Helst skulle de såklart ha en lokalproducerad ekojulskinka.

De visionerar om att någon driftig ålänning skulle satsa på produktion av ekologiskt griskött, eller kanske höns. Det kanske vore ett alternativ, när det ju visat sig att konventionell produktion inte är lönsam på Åland.

–Men när det nu inte går att få tag i lokalproducerad gris så visar vi vår ståndpunkt genom att fara bort och hämta istället, säger Maria.

Varför vill ni ha en ekologisk julskinka?

–De är mycket godare, utbrister Lina spontant.

Tar hem. I flera år har Lina och Maria Antman åkt till Helsingfors för att köpa ekologisk julskinka, eftersom det inte finns någon lokal ekologisk grisproducent. Skinkorna fick åka i skidboxen då det är perfekt förvaringstemperatur utomhus.
Foto: JONAS EDSVIK

–Och så har man ju en bild av hur de icke ekologiska grisarna injiceras med både hormoner och antibiotika under uppväxten och allt det vill jag ju inte ha i mig, säger Maria.

Hämtar på slakteriet

Det visar sig att Antmans numera endast äter ekologiskt kött. De har kontakt med Dahlmans slakteri, som regelbundet slaktar djur från ekologiska gårdar, och hämtar köttet direkt därifrån.

–Senast var vi sju familjer som hämtade kött samtidigt. Men när man hämtar kött direkt måste man vara beredd att ta lite större mängder och frysa in. Det funkar inte att köpa ett halvt kilo köttfärs, förklarar Lina.

Via slakteriet får Antmans åländskt får- och nötkött. Höns och gris från ekogårdar håller de ständigt utkik efter i butiken.

–Kyckling har därför blivit en riktig delikatess hos oss, eftersom det är så sällsynt med eko-kyckling. Köttet är gott, tungt och saftigt. Det beror säkert på att de ekologiska hönsen får leva nästan dubbelt längre, får röra på sig och

hinner få lite fett på kroppen. Och det köttet injiceras inte med vatten för att väga mer, säger Lina.

11 euro/kg

Maria och Lina Antman tar inget betalt för sin skinkimport, utan de passar bara på att ta hem skinkor åt andra som vill ha en god ekoskinka på julbordet. Kilopriset för den österbottniska ekoskinkan är cirka 11 euro.

–Numera köper jag aldrig oekologiskt kött. Jag tycker det är så obehagligt, både hur djuren behandlas men även som konsument. Jag får ju i mig sådant som djuren får i sig. Men det handlar också om smaken. Att smaka ekologiskt kött är som att få dricka en kopp riktigt kaffe efter att ha druckit surrogatkaffe hela livet, säger Lina.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Köttmästare.

Tapani Myyriläinen, vid Ilmajoen makaramestari i Hagnäs saluhall i Helsingfors, packar ner skinka till ålänningar.

Foto: LINA ANTMAN

Boxen full. Ryktet om den ekologiska och smakrika skinkan har spritt sig, så i år var hela skidboxen full med skinkor till vänner och bekanta. Efterfrågan på ekoskinka är så stor att när fler ålänningar ville beställa med Antmans så fanns det inte fler skinkor att få.
Foto: JONAS EDSVIK

Landskapet drar tillbaka fiskstöd

Företaget Nova Perch borde ha planerat sitt forskningsprojekt om nya fiskarter och odlingsformer bättre. Det anser landskapsregeringen, som nu tar tillbaka en del av stödet som man tidigare beviljat.

Nova Perch, före detta Nova Casing Marketings, hade beviljats 40 procent av kostnaderna, eller högst 128.450 euro, i bidrag för ett forskningsprojekt om att odla gös och abborre i tätastassar. Företaget skulle också projekte-

ra en landbaserad odling, men den delen lämnades bort när företaget ansökte om förlängd projektid.

Slutredovisningen kom i juli i år. Nova Perch konstaterade att projektet inte slutförts enligt plan, och att det inte finns förutsättningar att fortsätta i nuvarande former. Den teknik som valdes för projektet kan inte anpassas till åländska förhållanden.

Landskapet anser att det i ett pilotprojekt är naturligt att slutresultaten inte till alla delar uppfyller de uppsatta målen.

Samtidigt tycker man att Nova Perch borde ha planerat bättre för att slippa onödiga utgifter.

Därför godkänner regeringen inte 1.047 i kostnader för en pumppreparation, och man återkräver stödet för anskaffning av abborryngel och därtill hörande kostnader, på totalt 13.424 euro. Abborrynglen hade införskaffats trots att kasarna skulle användas för förvaringen inte var användbara.

Kostnaderna dras av från slutraten av bidraget. (pd)

Lantbrukare får investeringsstöd

■Landskapsregeringen har beviljat investeringsstöd till fyra lantbrukare.

Jörgen Blomqvist och Sune Blomqvist i Hammarland Sälis får 7.628 euro, 40 procent av kostnaderna, för inköp av en potatisodlingsmaskin. De får också 23.474 euro, vilket motsvarar hälften av kostnaderna, för ut-

byggnad av kyllager och förädlingsutrymme.

Jonas Lundberg i Mang-elbo får 31.960 euro, 40 procent av kostnaderna, för en potatisupptagare i bidrag.

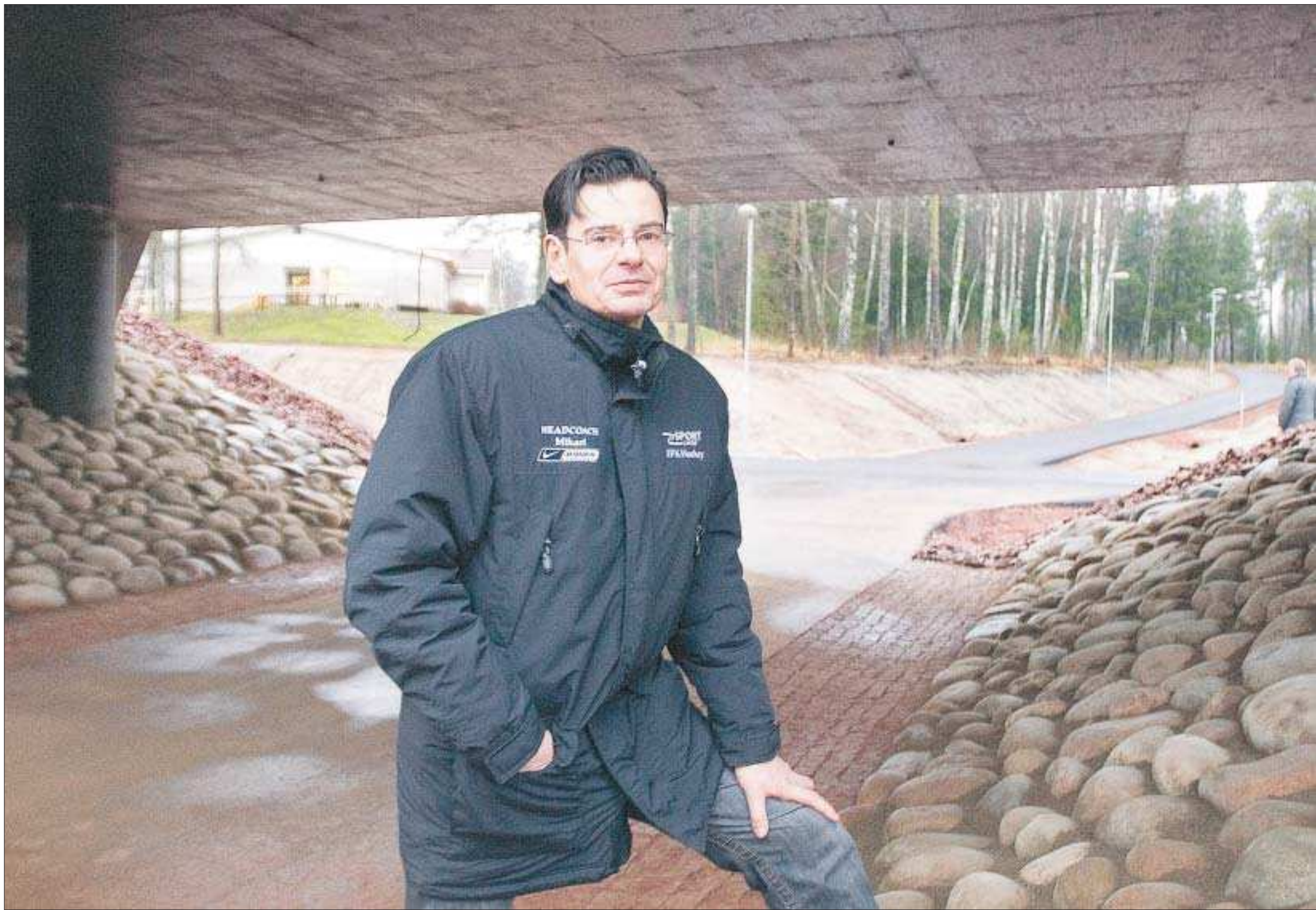
Tillsammans med Kristian Lundberg får han också 30.132 euro i bidrag för en stensträngläggare och bäddformare.

■Mariteq Consulting Ab Ltd är registrerat i Mariehamn. Föremålet för bolagsverksamhet är all laglig verksamhet, men med speciell inriktning på fartygsbyggnad, ombyggnad och

fartygsinstallationer samt designverksamhet. Speciell inriktning är även agenturverksamhet inom området samt handel med värdepapper. Aktiekapitalet är 2.500 euro.

Strandnäselever skall styras till gångtunnel

Högt nät ska stoppa

Vägen som ingen vill ta. Strandnäsrektor Mikael Rosbäck vid den nya gång- och cykeltunnel intill skolan.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Ett högt nät skall sätta stopp för skolelever och vuxna som nu går rakt över vägen söder om Strandnäs skola till busshållplatsen på andra sidan.

När landskapets trafikavdelning byggde om vägen vid Nabben var det tänkt att gång- och cykeltunneln under bron nära Strandnäs skola skulle göra trafiken säkrare för både

fortgångare och bilister.

Så har det inte gått.

Tvärtom - både elever och vuxna som stiger av och på bussarna på hållplatsen närmast skolan söder om vägen genar rakt över.

Det bekräftar skolans rektor **Mikael Rosbäck**. Men han förstår också varför det gått så. Den som följer gång- och cykelbanan från skolan och genom tunneln till busshållplatsen kan få någon minuts

längre promenadtid, jämfört med den som hoppar över låga staket söder om skolan och sedan går rakt över vägen.

Och om man har bråttom till bussen så är det genvägen som gäller, säger Strandnäs-eleverna **Elise Åkerblom** och **Johanna Englund**, båda 14 år.

Hur ofta tar ni själva vägen under tunneln?

– Aldrig. Vi har inte tid. Det är nog ingen som använder

tunneln. Jo, kanske om man skall till Nabben.

– Bilister brukar nog bromsa och låta oss gå över vägen fast det inte finns något övergångsställe här.

Byta plats?

Hållplatsen för bussar som kör mot Rökerirondellen ligger öster om bron. Kanske hade det fungerat bättre om hållplatserna hade fått byta plats, funderar Mikael Rosbäck.

Då skulle bussen mot rondellhållet stanna nedanför skolan på "rätt sida". Och elever som åker med bussarna som kommer från rondellen skulle passera tunneln på vägen till och från skolan.

Hittills har det inte hänt några olyckor. Men busschaufförer har kontaktat skolan och påpekat farorna med att eleverna går rakt över vägen.

Ingen protesterade

Snart är problemet löst, men knappast på det sätt som skolans elever väntat sig.

– Jag förstod direkt att en massa folk kommer att gena över vägen, säger **Stig Jansson**, vägingenjör på landskapets trafikavdelningen.

Mariehamns stad och andra berörda hade tillfälle att komma in med åsikter när vägplanen ställdes ut innan bygget inleddes.

– Då skall de påpeka om de

Går raka spåret. Strandnäseleverna Elise Åkerblom till vänster och Johanna Englund vid busshållplatsen som "alla" genar till och från.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Över eller under. Det här räcket längs gången runt skolans södra sida hoppar eleverna över eller kryper under på vägen till och från bussen.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Hit kommer nätet. Ett nät som blir cirka 1.80 högt skall ställas upp längs vägens norra sida. Så skall elever och andra fotgängare styras till gång- och cykeltunneln. Foto: JONAS EDSVIK

genare

tycker att busshållplatserna ligger på fel plats, säger Stig Janson.

–Ibland har (stadsbussen) Röde orm kört en väg, ibland en annan. Vi har byggt om hållplatserna flera gånger. Ibland har det blivit rätt, ibland fel.

Landskapet kunde ha gjort ändringar i ritningarna, men ingen protesterade mot den här vägplanen..

Trafikavdelningen har gjort undersökningar vid övergångsställen i staden och kommit fram till att 60 procent av fotgängarna väljer den kortaste vägen över en korsning, även om det innebär att de går där det inte finns något övergångsställe.

–Det är svårt att få folk att välja säkerhet framom den kortaste vägen.

Inte bara elever

På vägen förbi Strandnäs skola handlar det inte bara om elevernas säkerhet.

–Vi är rädda för att det skall bli spring över vägen ända från Askuddsvägen fram till Nabbvägen.

Trafikavdelningen lösning är att sätta upp ett nät längs vägsträckans norra sida. Det blir

cirka 1,80 meter högt och ett par hundra meter långt. Syftet är att styra fotgängartrafiken till tunneln.

–Vi vill att folk skall gå säkert under bron. Har man byggt för en massa pengar vill man ju att de skall använda tunneln.

Kan bygga trappa

Det blir längre väg att gå till och från skolan, men där kan staden göra en insats.

Den som följer den asfalterade vägen från hållplatsen till skolan får göra en lång u-sväng ner till tunneln, när det vore smidigare med en trappa direkt ner från bron till tunneln.

På andra sidan skulle en trappa ner mot tunneln från grusgången som går runt skolans sydöstra hörn också förkorta promenadtiden till hållplatsen.

–Vi har sagt till Mariehamns stad att det är något som de får ordna som de vill, säger Stig Janson.

I februari skall nätet längs vägen vara på plats, säger Stig Janson.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Julklappsrester. Mise har fått 1.200 euro i stöd för separat insamling av julpapper.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Landskapspengar till Åpab och Mise

Landskapsregeringen har beviljat Ålands problemavfall Åpab och Ålands miljöservice Mise sammanlagt cirka 80.000 euro bland annat för nya avfallskärl och för pilotprojektet för förpackningsavfall.

Dessutom har 60.000 euro fördelats till Mise och övriga kommuner.

Hammarlands kommun får 2.800 euro för att köpa in tre avfallskärl som ska brukas av turister. Dessutom får kommunen drygt 500 euro i stöd för att täcka en del av kostnaderna när kärlen töms under sommaren 2009. Stödet utgör 50 procent av kostnaden.

Åpab/Föglö får 3.700 euro i stöd för fyra avfallskärl för turister och 740 euro för tömningskostnader. För Saltviks del beviljas Åpab 1.800 euro för inköp av två avfallskärl för turister och 370 euro för tömningskostnader. Också här utgör stödet 50 procent av kostnaden.

Åpab beviljades 5.500 euro i stöd för att planera en anläggning för hantering av farliga vätskor, 50 procent av totalkostnaden.

Åpab beviljades också 14.100 euro investeringsstöd för köp av en begagnad truck som ska användas i verksamheten med farligt avfall och återvinningsmaterial. Trucken är utformad för hantering och tömning av farliga vätskor i fat. Totalkostnaden beräknas till drygt 35.000 euro.

Nya containrar

Investeringsstöd för inköp av en ny typ av kärl för insamling av återvinningsbart förpackningsmaterial beviljades Åpab. Anläggningen består av en container som innehåller tolv plastkärl. Containern har anpassade inkasthåll för olika typer av förpackningsavfall och returpapper. Åpab planerar att sätta ut sju containrar av den här modellen vid centrala insamlingspunkter. Totalkostnaden för sju containrar är 58.000 euro och

stödet utgör 40 procent eller 23.500 euro.

Mise beviljades 1.200 euro i stöd för separat insamling av julpapper. Syftet är att förhindra att julpappret läggs bland övrigt papper eftersom kvaliteten på pappersfraktionen då försämrats. Insamlingen ska ske på fyra platser. Totalkostnaden beräknas till 4.000 euro. Stödet utgör 30 procent.

Mise beviljades också stöd för information via Misebladet och annonsering. 1.100 euro, 20 procent, av totalt 5.500 euro beviljades.

Pilotprojekt

I december i fjol anhöll Mise om stöd för ett pilotprojekt med syftet att underlätta införande av producentansvar för förpackningsavfall. Landskapsregeringen bad om en mera detaljerad beskrivning med tidsplan och budget. I onsdags lämnade Mise in önskad beskrivning.

Pilotprojektet har genomförts vid Sparhallen och Kantarellen

där betydligt större kärl än vanligt placerats ut. Kärlden hade inkasthåll som är anpassade efter fraktion. Mises kostnader för pilotprojektet har varit 38.700 euro och landskapsregeringen beslöt ersätta 70 procent av kostnaden eller 27.000 euro.

Mise beviljades 1.900 euro, 30 procent, av kostnaderna för att införa Mise-värdebevis. Mises kostnader för att utarbeta värdebeviset samt för information och porto var 6.400 euro.

Till kommunerna

Landskapsregeringen har utöver detta fördelat 60.000 euro i stöd för de skyldigheter som kommunala renhållningsmyndigheter har enligt lag. Stödet fördelas enligt befolkningstal i kommunerna per den 31 december 2007.

Mise får 52.000 euro, Brändö 1.100 euro, Kumlinge 800 euro, Eckerö 2.000 euro och Lemland 3.900 euro.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Därför ville oppositionen stoppa vattenanslag

HAMMARLAND. Oppositionsblocket Hammarlands framtid ville återremittera förslaget om vattenutbyggnaden till Berghamn till kommunstyrelsen för ny beredning och kostnads-kalkylering.

Det påpekar fullmäktigedamoten **Henrik Lagerberg** (s) med anledning av artikeln om kommunens budget

i lördagens Nya Åland. I oppositionen ingår socialdemokraternas, liberalernas och de obundnas ledamöter.

I det anslag som centern röstade igenom, med åtta röster mot oppositionens sju, ingick 75.000 euro för dragning av stamledningen till från Åsskär till Berghamn. Till det kommer 45 000 för distributionsledningarna i budgeten för 2010. Men

enligt oppositionens beräkningar blir den totala kostnaden för projektet 205.000 euro. Därför ville man skicka ärendet tillbaka till kommunstyrelsen.

Oppositionen vill också förtydliga det som skrevs om budgetanslag på 19.000 euro för inköp av en andra bil för basservicens behov. En kommitté utreder nu äldreomsorgen i kommunen.

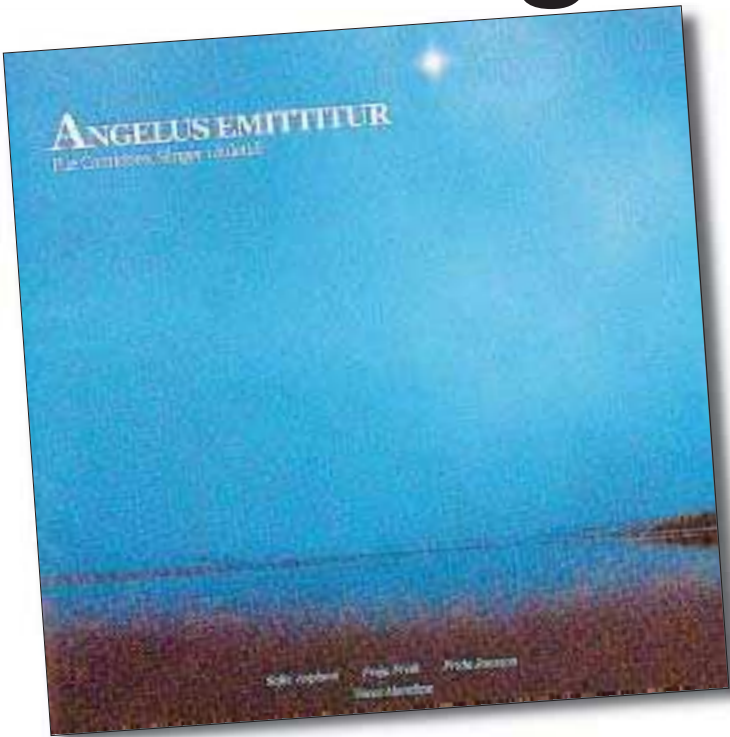
— Minoriteten ville frigöra anslaget från bundenheten i budgetförslaget investeringsdel till kommunstyrelsen och äldreomsorgskommittén så att det istället fritt kunde disponeras av socialnämnden.

Tore Jansson (lib) lade förslagen i båda frågorna om strykning av anslag och om frigörande av anslag. (pd)

Välpolerad ängelmusik

musik

Ny skiva
Angelus emittitur- Piae cantio-
nes, Sång i juletid.
Medverkande Sofie Asplund,
Freja Frisk, Frida Jansson, Ca-
therine Frisk, Elina Granlund,
Erica Granlund, Ida Löfman,
Emilia Josefsson, sång Voces
Alandicae Ella Grüssner- Crom-
well- Morgan, fiddla och fiol
Judit Deaki, Linda Håkansson.
piano Kjell Frisk, harpa, piano,
santur, flöjt, trumma, arrang-
emang och komposition.

Det är vackert. En natt före jul komponerad av **Kjell Frisk** inleder skivan Angelus emittitur. Snöflingorna dalar lätt ner mot marken.

Musiken målar **Katarina Gäddnäs** text, som kläds i en skön skrud, med spännande harmonier. Man känner det ljusa flingorna i den mörka natten.

Man känner tystnaden och förväntan. Sången passar de tre sångfåglarna **Sofie Asplund**, **Freja Frisk** och **Frida Jansson** väl. Liksom också Frisks kompositioners Stjärnor- nas stjärna.

Medeltida sånger

Tyvärr känner jag inte riktigt detsamma inför damernas sång i de Piae cantiones som utgör största delen av skivan. Piae cantiones (Fromma sånger) är en samling medeltida sånger utgivna 1582. En del är av finländskt ursprung, andra av mellan-europeiskt.

Sångerna sjöngs av gossar som var elever vid kloster- skolan i Åbo. Det känns lite främmande för mig med en klassisk tonbildning i den här sortens musik. Det är vackert och perfekt på sitt sätt, men känns inte stilenligt. På något sätt verkar också sången dis- tanserad, och berör mig inte i någon större utsträckning. Det är liksom ”fint”.

Finkänsligt

Kjell Frisks arrangemang är väl fungerande och just så var- samma som han själv uttrycker i skivans häfte att hans strävan varit, och användandet av in-

strumenten är finkänsligt och vackert.

Skivans titellåt Angelus emittitur är ett fint exempel på detta: den inledande klock- klangen skapar förväntan och den subtila bjällran under sången är som ängelsns lilla fotbjällra - ”här kommer jag, julen är nära”. Arrangemang- et av denna sång känns fräscht och vilsamt.

De unga sångarna **Elina** och **Erika Granlund**, **Ida Löfman** och **Emilia Josefsson** framför Kjell Frisks nykomposition I väntan på julen med rakare tonbildning och intressant nog känns den sången mera medeltida än de medeltida!

Arrangemanget av Con gau- deur Piae cantiones är genialt och roligt att lyssna till. Spå- ret framförs av de unga kvin- norna i Voces Alandicae, som nog kommer en smula närma- re elevsången i karaktär. Det gäller också Ecce novum gau- dium, Se vår nya glädje här, som får ett fartfyllt och glatt framförande till fint ackom- panjemang av Kjell Frisk.

I de tre solosånger som Freja Frisk, Sofie Asplund och Frida Jansson uppför, känns tonbildningen helt rätt igen, den stilen passar bättre för en röst som skall utbildas för operasång.

Ambitiöst

Skivans programhäfte är am- bitiöst upplagt med en fin för- klarande text.

Det känns dock förvirrande är att man ibland anger text- författaren och ibland kompo- sitören i samband med sång- texterna. Kanske det hade funnits rum för bådadera.

Det känns inte så moti- verande att bläddra till för- sta bladet, vilka var nu Kjell Frisks kompositioner?, och sen bläddra fram, jaha det var också hans text. Och har D Fallström både skrivit text och musik till Julens alla vackra klockor ringen? I alla fall vet jag att texten till Armas Maa- salos Joulun kellot (Julens klockor) är av Helmi Auvini- nen.

LENA JOHANNA SVARTSTRÖM
kultur@nyan.ax

Vi firar 1-15 år

William Larson från Marie- hamn fyllde ett år i lördags den 20 december. Han gratu- leras av mamma och pappa.

Victor Sund i Mariehamn fyl- ler 10 år i dag den 22 decem- ber. Han grattas av pappa, Marika, Ulrica, Oscar och Samuel.

Den 13 december 2008 föddes en liten lucia som skall heta Bianca Sundblom på Östra sjukhuset i Göteborg. Bianca vägde 2815 gram och var 49 cm lång vid födseln. Stolta föräldrar är Linda Anders- son och Johan Sundblom.

Foto: PRIVAT

Ny på Åland
☆☆☆

Kom ihåg

■ ■ ■ **Busshistoriska sällskapet:** Medlemsresa till Estland 31.1.- 1.2.2009. Besöksmål är Balti Bussi Grupp i Kodila som säljer, köper och demonterar bussar, Vanatehnika Varju- paik fordonsmuseum i Järva-Jaani och Busland Baltic bussverkstad i Karla. Avfärd lördag 31.1. kl. 01.00 med Tal- link, övernattnig i Viljandi och tillbaka i Mariehamn måndag 2.2. kl. 04.50. An- mälningar senast 22.12. Närmare info ger Buss-Bosse, tel. 0400 537 131. Se också hemsida; <http://home.aland.net/bosse/busshistoria.htm>

■ ■ ■ **Folkhälsan i Mariehamn** :Har du en 2-3-4:åring som behöver lite mera sysselsättning? Det finns plats för fler barn i Västernäs lekpark. Vår- terminen börjar 7 januari. Ta kontakt för mer info på tel 14 777 må-to kl 9-14 eller e-post folkhalsanimariehamn@hotmail.com. Väntar du besök till jul? Vi hyr ut resesånger och barnmatstolar. Ring på tel 14 777 må-to kl 9-14.

■ ■ ■ **Hälsofrämjandet på Åland:** Vandringsresa till Österrike 28.8- 6.9.2009. Mera information och anmälan till Maggie Fagerholm tel. 43606 eller Göran Sundqvist tel. 040 094 70 00.

■ ■ ■ **Mariehamns pensionärs- förening:** Pensionärsradion i dag kl. 15.03. Teman: finansminister Mats Perämaa ger sin syn om 2009 års ekonomiska konjunkturerna ur Ålands horisont. Kyrkoherde Jan- Erik Karlström berättar om julens budskap och om aktiviteterna i Ma- riehamns församling under julhelgen Mellan intervjuerna våra käraste julsalmer. Lyssna på Pensionärsra- dion i dag kl 15.03.

■ ■ ■ **Mariehamns ungdomsorkes- ter:** Rep. inför julbön tisdag 23.12 kl 18.00-19.00 i Strandnäs skola. Julbön onsdag 24.12 kl 14.30. Även fd musikanter välkomna.

OBS! Det händer

MÅNDAG 22.12

BIO

■ ■ ■ **Bio Savoy kl 17.30.** Mamma Mu och kråkan. -T- Filmen recenserar i fredagens Nya Åland.
■ ■ ■ **Bio Savoy kl 19.00.** High school musical. -T-
■ ■ ■ **Bio Savoy kl 21.00.** Twilight. -F-13/11. Förhands- premiär i Finland. Filmen recenserar i fredagens Nya Åland.

MUSIK

■ ■ ■ **Kumlinge kyrka kl 20.00.** Violinkonsert i mid- vintertid. Markku Jokinen, soloviolin.
■ ■ ■ **Mariehamns kyrka kl 19.30.** "Heavenly Day". Julkonsert med gospelkören Good News.

TV

■ ■ ■ **Åland 24 kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.** Tomtemaskinen, du kan följa Pettson & Findus i deras förberedelser inför julen.

TISDAG 23.12

BIO

■ ■ ■ **Bio Savoy kl 17.30.** Mamma Mu och kråkan. -T- Filmen recenserar i freda- gens Nya Åland.
■ ■ ■ **Bio Savoy kl 19.00.** High school musical. -T-
■ ■ ■ **Bio Savoy kl 21.00.** Twilight. -F-13/11. Förhands- premiär i Finland. Filmen recenserar i fredagens Nya Åland.

TV

■ ■ ■ **Åland 24 kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.** Tomtemaskinen, du kan följa Pettson & Findus i deras förberedelser inför julen.

ÖPPET HUS

■ ■ ■ **Ålands radio kl 18.00- 22.00.** Öppet hus under up- pesittarkvällen med livemusik, tävlingar, rimstuga, mat- och glöggtips samt humorpro- gram. Tomten Tony gästar kända ålänningar i julförbere- delserna.

JUST NU

LOPPMARKNAD
■ ■ ■ **Cirkeln/Emmaus lopp- marknad, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördagar 11-14.
■ ■ ■ **Antikvariat Pierre, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördag 11-14.
■ ■ ■ **Fyndhörnan i Godby.** Öppet torsdag och fredag kl 16-19, lördag 10-16.

KRIGS- VETERANER

JULFEST

8 januari i restaurang Hjorten kl 16.00.

Anmäl om deltagande till Göran Koroloff tel. 13 127 eller Rolf Söderback tel. 13842 senast 5 januari.

Styrelsen

Julafton 24.12.2008

Julfrid utlyses på Torget

kl 12.30- 13.00 JULMUSIK

kl 13.00 FANFAR
Ungdomsorkestern

Utdelning av stipendier till studerande

JULFRID UTLYSES av
Stadsstyrelsens ordförande Johan Ehn

FANFAR

SÅNG
Mariehamnskvartetten

PSALM (unisont)

MARIEHAMNS STAD
www.mariehamn.ax

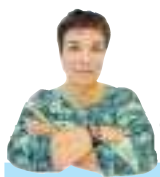

God jul och gott nytt år önskar stora- syster Amelie och lillasyster Iris. Lillasyster föddes den 30 november. Hon var 50 cm lång och vägde 3.960 gram då hon föddes. Föräldrarna heter Irina Wikström och Sören Silver- ström. De bor i Mariehamn.
Foto: PRIVAT

Robin blev storebror då lilla Rebecka föddes på Dan- deryds sjukhus i Stockholm klockan 15.44 den 4 augusti i år. Vid födseln vägde Rebecka 4085 gram och hon var 53 cm lång. Föräldrar är Catarina och Roger Liderfors och familjen bor i Vallen- tuna. Farmor Ulla Söderqvist härstammar från Finström Tjudö.
Foto: PRIVAT

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

RAFAEL

Pratstunden

Nordenswan – adelstjej på gränsen

Det mest slående med **Sonja Nordenswan** är hennes lite egna stil. Hon balanserar spännande nära gränsen till det mesta.

■ Hon är en adelsdam som prövat flera lågstatusjobb, exempelvis har hon varit ”ville” på m/t Dagny och bykerska på m/t Fanny. Adeln är hon dock bara till namnet, påpekar hon. Hon har inte vuxit upp i något rikemanshem.

■ Hon har ett vackert egenhändigt ritat hem i norra Mariehamn, på gränsen mellan stad och land.

■ Hon ska bli 50 – men är flickaktig som få.

■ Hon är den enda på Åland som heter Nordenswan.

■ Makarna gifte sig borgerligt, men hade välsignelse av äktenskapet av prosten **Stefan Snellman** på en ovanlig plats, Pub Bastun, i maj 1995.

■ Hon är en resande äventyrlig dam som gillar intressanta människor lika väl som att vara ensam hemma.

■ Hör till den skara som saknar mobiltelefon. Vill inte alltid vara nåbar.

■ Gillar medeltiden och har sytt upp en hel del vikingakläder. Gästar gärna medeltidsveckan på Gotland och vikingamarknaden i Saltvik Kvarnbo.

■ Sonja slog en gång vad om att hon skulle kunna namnge alla världens flaggor. Och klarade det!

Hoppade av

Redan i klass sju, motsvarande klass två i dagens gymnasium, hoppade hon av skolan och tog diverse ströjobb. Hon gjorde ett nytt försök med gymnasiet, men hoppade av. Igen. Och började på Ålands folkhögskola.

– Jag hade aldrig satt min fot på Åland och kände inte en människa, konstaterar hon. Men här är jag.

Bokjobb bäst

Om de två vändorna till sjöss på **Algot Johanssons** tankbåtar har hon berättat i Sjöhistorisk årsskrift 2005-2006.

Via jobb på en turistbyrå, kansliarbete på Folkhälsan och en tid som kartritare hamnade hon i Mariehamns bokhandel och senare har hon också varit bibliotekarie i Eckerö.

– Jobbet med böcker var nog det jobb som passade mig allra bäst, säger hon.

Överallt

Sonja har varit anställd vid Ålands museum och sålt hantverk på Torget. Hon har varit arbetsledare på Emmaus och

Vid skrivbordet. Ute i världen och hemma. I stan och på landet. Sonja Nordenswan är en dam med anor i adeln och en tjej som prövar sig fram. Hon har en omfattande korrespondens och arkiverar alla brev. Hon har bland annat haft en irländsk IRA-fånge som brevvän. Den korrespondensen borde ges ut i bokform, säger hon.

ansvarat för modevisningen där.

Är det konstigt att man tycker sig känna igen henne? Hon har ju varit överallt.

– Mina axlar gav upp och ett renoveringsarbete av kroppen med långtidssjukskrivning följde.

Egen roman

Det var då Sonja började skriva. Hon fick romanen ”Stina och herr Saltarello” utgiven i augusti 2007.

Nu ska hon på allvar gå in för skrivandet ett tag framåt. Hon har fått ett skrivarstipendium för tre månader.

– Det är första gången jag kan slå mig till ro med en syssla och veta att jag har försörjning en tid framåt.

Vad blir det, roman igen eller?

– Vet inget säkert. Det får vi se.

De gröna

Vid sidan av all denna arbetsplatserfarenhet var hon med när partiet ”De gröna” grundades 1987. Hon satt för De gröna i stadsplanenämnden och hoppade in som suppleant i stadsstyrelsen.

Ett engagemang för Greenpeace sitter i sedan lång tid tillbaka.

Hoppat fallskärm

Redan som 15-åring for Sonja ut i världen och sedan dess har resmålen blivit många. 40-årsdagen firades på Nya Zeeland med sky dive, ett tandemfallskärmsköp.

Fakta/Sonja Nordenswan 50 år

Namn: Sonja Johanna Nordenswan.

Född: den 31 december 1958 i Ekenäs, men mestadels uppvuxen i Sjundeå.

Bor: i Mariehamn.

Yrke: har prövat på diverse arbeten, skribent.

Familj: make **Niclas Stjärnfelt**.

Födelsedagen: firar med öppet hus på födelsedagen, nyårsafton, i hemmet mellan klockan 13.00 och 16.00. Har en liten ask framme där man kan lämna ett bidrag till inköp av nya specialmadrasser.

Litteratur är ett annat stort intresse. Hon läser om religion och om speciella samhällsföreteelser, som terrorism och barn som mördar. Irlands historia har varit ett specialintresse.

Bästa böckerna

Sonja är en person som har, som hon säger, ”dille på listor”.

Här är hennes lista över bästa lästa böckerna 2008.

Susan Nathan: ”Ett annat Israel”.

Joseph O’Connor: ”Havets stjärna”.

Joel Petterssons: ”Knollan”.

Caroline Salzinger: ”Hälsningar från Ondskans axelmakter”.

Peter Englund: ”Tystnadens historia och andra essäer”.

Vill bli vis

Vad är du nyfiken på?

– Vad är jag inte nyfiken på? Det är lättare att svara på.

Vad ska du bli när du blir stor då?

– Jag hoppas få bli en klok gammal gumma. Jag vill bli vis. Och det är inte detsamma

■ **Mårtenssons Bar&Café** heter ett nyregistrerat företag i Mariehamn. Det öppna bolaget ska bedriva bar- och caféverksamhet samt därtill hörande verksamhet. Företaget är registrerat av **Kenneth Viljo Uotila** och **Maria Madeleine Mårtensson**.

■ **Bärgarn Ab** har registrerats av **Ronny Lindström** i Mariehamn. Bolaget har ett aktiekapital om 8.000 euro och verksamhetsområdet är bilbärgning och all annan laglig verksamhet.

som att veta massor, att ha kunskaper. Men det kan bland annat vara att ha förmågan att svänga på saker. Många strider människa och människa emellan kunde undvikas om folk försökte svänga på problemet och försöka se saken ur ett helt annat perspektiv.

Vad gör du härnäst?

– Arbetslivet intresserar inte längre. Men det mesta annat. Speciellt min örtaträdgård vill jag vårda.

Text & foto:
KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

GUDSTJÄNSTER

Välkommen till julen i kyrkorna i Sund-Vårdö församling!

Julafton 24.12

Kl 13.00 Julbön i Sunds kyrka, J. Fagerholm-Urch, K. Gwardak, ungdomskör.

Kl 15.00 Julbön i Vårdö kyrka, J. Lindeman, K. Gwardak, Hanna Nordberg, (sång).

Kl 23.00 Julnattsmässa i Sunds kyrka, J. Fagerholm-Urch, K. Gwardak, kyrkokör, J-E Berglund

Juldagen 25.12

Kl 07.00 Julotta i Vårdö kyrka. J. Lindeman, K Gwardak, sånggrupp.

Annandag jul 26.12

Kl 14.00 Stefanusmässa i Sunds kyrka. J. Fagerholm-Urch, K. Gwardak.

GUDSTJÄNSTER

Julen i Jomala S:t Olofs kyrka

Julafton

Kl. 11 Barnens Julbön L. Andersson, H Östman, M Häggblom. Musikleik, Musikminiorerna och Barnkörerna.

Kl. 13 S:t Olofs kyrkokör sjunger i Ålands Hemgård, Kl. 13.30 i De Gamlas Hem. Andakt L Andersson

Kl. 15 Julbön R. Syrén, H Östman. Siv Ekström och Ida Kronholm violin, Textläsare: Anette Karlsson-Karlström.

Kl. 23 Julnattsmässa (N) R Syrén, H Östman, sång Dan Karlström och Lisa Fornhammar-Karlström. Textläsare: Kenth Häggblom.

Juldagen

Kl. 7 Julotta R Syrén, H Östman , S:t Olofs kyrkokör.

Annandag jul Stefanidagen

Kl. 18 De vackraste julsångerna S:t Olofs kyrkokör, Korallkören, Frida Jansson, Inger Lyyski, Freja Frisk, Sofie Asplund, Kjell Frisk, H Östman, L Andersson. Anette Karlsson-Karlström, Gunvei Andersson.

Söndag 28.12 kl. 18 Förbönsgudstjänst R Syrén, M-L Nordberg, H Östman m.fl. Elsa Jansson, violin. Servering

GUDSTJÄNSTER

Måndag 22.12 kl 19.30 Julkonsert i S:t Görans, med gospelkören Good News.

Julafton 24.12

Kl 12 Julbön i Margaretagården, Martin Lindholm, Laine, Evelyn Nyman, sång.

Kl 13 Julbön i S:t Görans, Karlsson, Laine, S:t Mårtenskören.

Kl 13 Andakt i Begravningskapellet, Turakka, Deáki, Annika Kahnberg, trumpet.

Kl 14.30 Julbön i S:t Görans, Karlström, Laine, Mariehamns Ungdomsorkester.

Kl 14.30 Julbön i S:t Mårtens, Turakka, Deáki, Good News.

Kl 16 Julbön i S:t Görans, Båsk, Deáki, Martin Lundberg, bas.

Kl 23 Mässa i S:t Görans, Båsk, Laine, Julkören.

Juldagen 25.12

Kl 7 Julotta i S:t Görans, Harberg, Laine, S:t Mårtenskören.

Kl 8.30 Suomenkielinen joulukirkko S:t Göranin kirkossa, Turakka, Deáki.

Stefanidagen 26.12

Kl 11 Högmässa i S:t Görans, Karlsson, Deáki, Personalkören.

Söndagen 28.12

Kl 11 Högmässa i S:t Görans, Enqvist , Deáki, Evelina Koskinen, violin

Kl 19 Amnestykonsert i S:t Görans, Johanna Grüssner

Nyårsafton 31.12

Kl 19 Nyårsbön i S:t Görans, Karlström, Deáki

Nyårsdagen 1.1

Kl 19 Nyårsbön i S:t Görans, Karlström, Deáki, Liisa Talasniemi, flöjt

TV-programmet **”Möt julen”** sänds över Smedsböle
Må 22.12 kl 20, Ti 23.12 kl 20, On 24.12 kl 14

Någon att tala med tel 01019 0072

Å24 nyheter tar juluppehåll

■ Under jul- och nyårshelgerna har tv-kanalen Åland24 uppehåll i sina nyhetssändningar.

Julkalendern Tomtemaskinen fortsätter dock så klart och för att höja julstämningen kommer även Mariehamnskvartettens julkonsert att ingå i sändningarna.

Därtill bjuder sportmagasinet på bloopers och summerar det gångna sport året, reportagemagasinet Kolon

visas och Rakt på med **Nina Fellman** samt Träls julspecial.

I Ålandskanalen är det sändningsuppehåll den 24-28 december.

På måndag den 5 januari börjar sändningarna igen enligt ordinarie programtablå. Dock har man sändningsuppehåll på trettondagen, den 6 januari. (ab)

GRATIS!

OBS Det händer

Skicka in uppgifter om konserter, utställningar och andra evenemang för allmänheten. Ring 528 461.

OBS! Det händer

FREDAG 25.1 FILM ■ ■ Ålands museum kl 12.00 och 18.00. Visning av den kritikerrosade dokumentären "Vårt dagliga bröd". MYSFREDAG ■ ■ Mariebad kl 06.00-08.00 och 10.00-22.00.	UNDERHÅLLNING ■ ■ Godbyhallen kl 13.00. Mora Trask. SEVÄRT MARIEHAMN ■ ■ Galleri Fäktargubben, Stora gatan 14. Maj Lindberg textilkonst. Pågår till 2 februari.	Utställning om personliga emigrantupplevelser i Amerika. Databassökning. Öppet vardagar kl 12-16. ■ ■ Ålands museum och Ålands konstmuseum. "Projekt 77 - Åland förändras". Projekt 77 förknippas med de byggprojekt som förde in ny arkitektur längs Stemmerns strand samtidigt som kända stadssymboler.
---	---	---

Kom ihåg

För föreningarnas meddelanden om möten och liknande. Ring 528 461.

Kom ihåg

■ ■ Hammarlands marthaförening. Årsmöte torsdag 29.1 kl 19.00 i Marthabo. Gamla och nya medlemmar välkomna. ■ ■ Kastelholmsnejdens dansare: Det finns fortfarande möjlighet att hoppa på buggkursen i Källbo skola på söndagar kl 17.00. Instruktorer är Elisabeth och Hami. Parvis anmälan till britt@aland.net. Sinoelienmälinhoar	medlemsmöte torsdag 29.1 kl 18.00 i ÅHS konferensdel, ingång sjukhusets huvudentré, rakt fram via skyltar. Tandläkare Klas Silfverberg föreläser om god/bristande tandhälsa, förebyggande åtgärder för hjärtkärlpatienter. Medicinering inför tandskrapning? Tandlossning - hur farligt kan det vara för hjärtat? Vad händer när bakterier frodas och börjar bilda inflammatoriska ämnen? Kom med och ställ	egna säckarna blir fastade på bilen. ■ ■ Ålands marthadistrikt: Styrelsemöte på kansli onsdag 30.1 kl 10.00. ■ ■ Ålands synskadade: Bingokväll måndag 28.1 kl 18.00. Välkomna. Punktskrift-träff hos Aili lördag 2.2 kl 14.00. Styrmanag. 9 Mariehamn tel 21 403.
--	--	--

Sportens kom ihåg

För sportföreningarnas meddelanden om möten och liknande. Ring 528 478.

Sportens kom ihåg

■ ■ Dykarklubben Nautilus: Årsmöte på hotell Savoy på fredag 1 februari 19.00. På agendan finns stadgenliga ärenden plus bastu. Alla medlemmar är välkomna. ■ ■ IFK-hockey: Välkommen på extra årsmöte torsdag 24 januari 18.00 i Cafe Nedsläppet.	■ ■ IFK-veteranhockey: Extra träningspass följande lördagar 13.00-14.00 i januari och februari: 19.1., 9.2., 16.2. och 23.2. ■ ■ Klassisk ridning: Craig Stevens håller kurs i ridkonst den 25-27 april 2008. Anmälningar och info till sussi.frej@aland.net före 31 januari.	■ ■ Ålands golfklubb: Golfträning i Vikingahallen för AGK-medlemmar på söndagar 18.30-20.00. Mer info på AGK:s hemsida eller ring kareket på 14188. ■ ■ AMK-folktrace: Chaufförer, betala ingen licensavgift till AKK. Avvakta för information, annars kontakta Åse Ask.
--	---	--

Alla dessa spalter är en gratisservice för Nyans läsare. Uppgifterna tar vi helst emot per e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Konkurrens, som egentligen är ett instrumentellt värde, har i dag i marknads namn omtolkats till ett egenvärde som lägger under sig alla livsområden. **LINDA LAWAST-SLOTTE**, 1 VBL-KOLUMN

Jul-duon siktar på fortsättning

De har känt varandra i många år. Men ändå verkar det som om lördagens konsert i St Görans kyrka var början på något nytt för pianisten Camilla Heidenberg och sångerskan Minna-Lisa Mattsson.

De möttes första gången på musikinstitutet.

–Camilla var min pianolärare när **Marcus Boman** var sjuk, minns Minna-Lisa.

Lärarinnan och eleven hittade varandra både som musiker och människor. Och fast de numera bor i Helsingfors respektive Stockholm vill de göra musik ihop. Lördagens konsert spelades in, och kanske kan det bli en demo som ger dem spelningar utanför Åland.

Jazz, soul och funk är deras gemensamma nämnare, men på julrepertoaren fanns julevergreens som Nu Tändas Tusen Juleljus och Stilla Natt. Om det kryper in någon modern klang här och där så i arrangemangen skall det göras med hänsyn till traditionen, är duon enig om.

Som Aretha

Och det var första gången Camilla Heidenbergs låt Merry Christmas framfördes offentligt. En vacker, jazzig sak med gospeltouch.

–Jag är imponerad av att det kommer så mycket svart röst ur en vit flicka, säger Camilla.

Minna-Lisa svarar att hon bara försökte sjunga så som den lät på demon som hon lyssnat in sig på.

–Nej, du gör den på ditt eget sätt. Du gör den mera jazzigt, litet som **Aretha Franklin**.

Minna-Lisa lyser upp.

–Det är min favoritsångerska genom alla tider.

Whitney Houston och **Chaka Khan** rankar hon nästan lika högt. Det tog henne ett halvår att träna upp rösten så att hon kunde sjunga deras hit I'm Every Woman i originaltonarten utan att det kändes jobbigt.

–Det är som att gå på gym. Man måste träna upp musklerna innan man kan lyfta tungt.

Kan bli julsingel

Camilla har spelat in sin jullåt med sitt helsingforsband EC Easy. Först skulle det vara en enkelt arrangemang för sång och piano. Men alla musiker som hörde den i studion ville bidra med något. Den färdiga versionen har både Hammondorgel och julaktigt klockspel.

Kanske blir det en julsingel nästa år, funderar Camilla.

Så länge lär det inte dröja innan hon spelar igen med Minna. Förberedelserna inför julkonserten gav mersmak. När Minna-Lisa talar om hur Camilla arrangerat låtarna inför den första repetitionen verkar det nästan som de haft telepatisisk kontakt.

–Camilla fixade det så som jag hade tänkt. Hon är en otroligt duktig låtskrivare och arrangör. Allting funkar, det är inget strul med henne.

Det, tycker Minna-Lisa, är guld värt i en bransch som är full av "himla konstiga" typer.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Jazzigt till julen.

Camilla Heidenberg och Minna-Lisa Mattsson blandar klassisk julmusik med modernare tongångar. Foto: JONAS EDSVIK

Åbo Svenska Teater kan nå

en publiksiffra på 38.000 besökare under det här spelåret. Det konstaterade teaterchef **Joachim Thibblin** när teatern nyligen höll presskonferens om vårens repertoar. Teaterns biljettintäkter har tredubblats under de senaste tre åren.

För våren utlovas på stora scenen och i regionen komedin "Ingen är perfekt" i regi av **Thomas Oredsson**. I studion presenterar teatern **Maria Lundströms** regi av **Satu Rasilas** pjäs "Drabbad" och för den yngsta publiken herr Hus äventyr.

På Stora scenen fortsätter också teaterns succé-musikal – **Andrew Lloyd Webbers** "Evita" – till slutet av mars. Uppsättningen, där även åländska **Thérèse Karlsson** medverkar, har möjlighet att bli en av teaterns största genom tiderna. □

Madicken blir sommarens pjäs

på Finns sommartheater i Esbo. Madicken. Pjäsen har i sin helhet senast spelats på Glims sommartheater år 1995, då i regi av **Lasse Hjelt**. År 2002 ingick en del av Madicken i pjäsen "Världens Bästa Astrid", som också den spelades på Glims gårdsmuseums område. År 2009 kommer pjäsen Madicken att spelas i 17 föreställningar under tiden 4-28 juni.

Pjäsen regisseras av **Christian Lindroos**, som därmed gör sin tionde regi för Esbobyggdets ungdomsförbunds sommartheater. □

En apa som lätt fastnar i huvudet

Anders Grönroos: Huller om buller med Apan Anders. Skivbolag och distribution: Apan Anders AB.

Musik

Min tidigare kontakt med Apan Anders har inte lämnat några bestående minnen, men med cd:n "Huller om Buller med Apan Anders" har han lyckats utöka min repertoar. Apan skiva har fått nästan samma speltid i bilen som muminskvorna. Apan, eller **Anders Grönroos**, som han heter på riktigt, har haft hjälp med texterna av finlandssvenska författare och låtskrivare och det märks. Texterna är bra och musiken likaså. Testgruppen har bestått av en sexåring, en åttaåring och en elvaåring. Det säger sig självt att favoriterna blir olika. För en 39-åring har titellåten "Huller om buller" fastnat i huvudet.

Pärlor

Bland sångerna finns pärlor. Sången om bästisen krokodilen Kaj har vi hört många gånger. **Peter Sandströms** text till Grönroos musik är medryckande. Och sången om ekorren som inte sitter i granen mer handlar om döden på ett mycket bra sätt. Barnboksförfattaren **Tove Appelgren** har skrivit texten. "Apan och bacillen" (text av

Barnskrivna. Låtarna på "Huller om buller" går hem hos unga lyssnare.

Sandström) är också en trevlig sång om att vara sjuk, som alls inte är trevligt.

På alla barnskivor ska finnas en sång som lockar till en kännspak dans, lite i stil med fågeldansen och "Macarena". Apan Anders uppmaning till barn som suttit skolbänken dagen lång och byxan känns för trång är: "framåt, bakåt, upp med händerna, framåt, bakåt, klapp, klapp, klapp". Här är texten av både Sandström och Grönroos.

"Huller om buller med Apan Anders" är ett utmärkt julkalppstips till barn i åldern 0-8 år.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Veckans jultips! Måla din egen tavla

LISCO
BOK & PAPPER
Skarpansvägen

Åländska böcker till bra priser

Ålands flora, 1800-talsdelen av Det åländska folkets historia och vackra akvareller från Rödhamn är några av de många åländska böcker som säljs på Kantarellen dagarna före jul. För vem vill inte ha hårda klappar på julafton?

Säljs på Kantarellen

17-19.12 och 22-23.12 kl. 13-18

God Jul &
Gott Nytt År
till alla kunder
Bosses gräv

Vi önskar alla våra kunder,
leverantörer och samarbetspartners
God Jul &
Gott Nytt År!
ELEMENTBYGGEN
Bolstavägen, tel. 23 491
0400-537 135

God Jul & Gott Nytt År
önskar vi våra kunder och affärsbekanta

Simons
bygg & trävaror
Tel. 21 022

Vi önskar alla våra kunder
och samarbetspartners
God Jul &
Gott Nytt År
genom en inbetalning
till Ålands Barnfond

Vi håller
stängt i
mellan-
dagarna

**Sigges
VERKSTAD**
Skogshyddsvägen, tel. 22 245

Billiga leksaker

Gris, batteridrivnen
med olika ljud 3,40
3,10
Mugg med hundmotiv 6,40
Du är hjärtligt välkommen till
EL SHADDAJ
Norra Esplanadgatan 4, tel 19 077

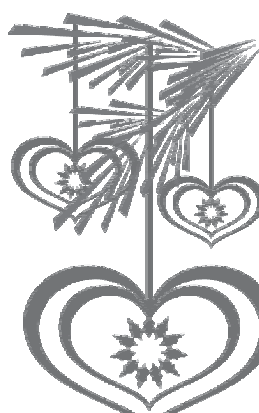
En God Jul &
ett Gott Nytt År

tillönskas våra kunder, förtroendemän,
samarbetspartners och övriga mariehamnare
genom en inbetalning till Östersjöfonden

**SOCIALFÖRVALTNINGEN
MARIEHAMNS
STAD**
www.mariehamn.ax

God Jul och
ett Gott Nytt
Jämlikhets-år
2009!

Veronica Larpes-Papadopolou
Ålands Diskrimineringsombudsman

Julen kom med körsången

För full hals i full kyrka. Mariehamnskvartetten sjöng med både styrka och finess på årets två konserter i Jomala kyrka.
Foto: JONAS EDSVIK

Stäng era mobiler och öppna era hjärtan. Med den uppmaningen inleds Mariehamnskvartettens första julkonsert i Jomala kyrka. Och med kören kommer julen.

Jomala kyrka är så gott som fullsatt när Mariehamnskvartettens medlemmar skrider fram längs kyrkans gångar.

Årets konserter är litet anorlunda.

Den traditionella julrepertoaren kompletteras med passande musik från olika håll. Kören har

till exempel övat in ett block med spirituals av vilka This Little Light Of Mine torde vara den mest kända här. Dirigent är **Guy Karlsson**.

Det är synd att en stor del av publiken inte kan se hur han kommunicerar med kören med sång, grimaser och stor inlevelse. Om det inte vore för att konserten ordnas i en kyrka skulle man föreslå att någon installerar en bildskärm med kameran riktad på dirigenten tills nästa år. För också **Kaj-Gustav Sandholm** riktigt lyser av energi och inlevelse när han leder kören och publiken i allsångnumren.

–Vi tycker inte alls illa om ni slår oss i forte, lovar körens ordförande **Kaj Grundström**, och publiken tar honom på orden.

Bara att välja
Höjdpunkter?

Det är bara att välja - **Christian Juslins** Sibelius-paket, fem julsånger med ackompanjering av en stråkensemble från Kungliga hovkapellet i Stockholm, är varmt och innerligt.

Skönt är det också att höra hur kören lägger sig som en mjuk matta under **Sara Kemettters** solosång i Stilla Natt.

Kulturministern **Britt Lundberg** sammanfattar nog vad publiken tycker när hon överränner en bukett till Kaj Grundström efter konserten: –Med Mariehamnskvartetten får man en ”garanterat fantastisk start” på julfirandet.

Den som missade kören i lördags får en chans till efter årsskiftet – men på andra sidan Ålands hav. Den 4 januari sjunger Mariehamnskvartetten med gäster i Norrtälje kyrka.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

*Butik
Hemtrevligt*
önskar alla kunder
God Jul och Gott Nytt År!

Julstängt 24.12-7. Välkommen åter

Vi finns även på möbelmarknaden!

Vi önskar alla våra kunder och leverantörer riktigt
**God Jul &
Gott Nytt År**

Målerifirma
S&M

Vi önskar alla våra
kunder och samarbetspartners
**God Jul &
Gott Nytt År**
genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

budbil
ålands budbilsservice ab
Tel 27 590

Vi önskar alla våra
kunder och leverantörer
en riktigt
**God Jul &
Gott Nytt År!**

**HP KYLA &
VÄRME**
Dalbo, Uppgårdsv. 8
Tel. 23 166

Vi önskar våra kunder en riktigt
**God Jul &
Gott Nytt År!**
Istället för julkort gör vi en
inbetalning till
Ålands sjöräddningssällskap.

**Lindén
Byggkonsult**
Tel. 15 212

Vi önskar våra kunder
och samarbetspartner
**God Jul
och
Gott Nytt År**
genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

ROLLIC AB
Karlbergsvägen 2, Tel 23 611

BH
595€

**JULKLAPP TILL
ALLA I SISTA
MINUTEN.**

-25%

**RABATT PÅ ALLT
DU HANDLAR
till KappAhl
Club-medlemmar
endast**

Kan ej kombineras med andra
rabatter eller erbjudanden.

KappAhl®
You look great!

Reservation för slutförsäljning. www.kappahl.com

VARUHUSET ZEIDELS TORGG. 7 ÖPPET VARD 9-20, LÖRD 9-18, SÖND 10-17

**ÖPPET
7 DAGAR
I VECKAN**

Vi önskar våra kunder
och leverantörer

*God Jul
& Gott
Nytt År!*

Genom en
inbetalning till
Hoppets Stjärna

BOMANSON & CO

INVENTERINGSSTÄNGT
fredag 2 januari -09
www.bomansons.ax

*God Jul &
Gott Nytt År!*

önskar vi på
Hasses

Julafton - Julfrid

Fin julklapp till Fri från narkotika

4.500 euro är ett välkommet tillskott för föreningen Fri från narkotika. Pengarna överlämnades av Ålands yrkesskolas studeranderåd på skolans julfest i fredags.

– Det finns mycket droger på Åland, mer än man tror, säger **Johanna Grönlund**.

– Och problemet ligger nära i vår åldersgrupp, tillägger **Pernilla Eriksson**.

Johanna, Pernilla och de andra medlemmarna i studeranderådet vid Ålands yrkesskola valde att ge pengarna från dagsverksinsamlingen till föreningen Fri från narkotika. I dagsverksinsamlingen deltog nästan alla studerande vid skolan och man kan nu överrätta 4.500 euro till föreningen.

– Det är ofta organisationer som hjälper till exempel barnen i Afrika som får pengarna, men nu märker vi själva att pengarna gör nytta, säger **Linnea Dahl**.

Extra verksamhet

Pengarna överrättades under skolans julfest till föreningens representant **Signe Järvenpää**. Bidraget är välkommet och ger möjlighet till extra verksamhet.

– En del av pengarna går till förebyggande verksamhet i form av en föreläsning med musik. Alla skolor i gymnasialstadiet bjuds in.

Enligt Järvenpää finns det

Julklapp. En stor summa pengar fick föreningen Fri från narkotika i julklapp av studeranderådet vid Ålands yrkesskola. Från vänster föreningens representant Signe Järvenpää, och från studeranderådet Simona Slentneryte, Pernilla Eriksson, Johanna Grönlund, Sofia Olander, Erika Andersson och Linnea Dahl.

Foto: STEFAN ÖHBERG

en stor grupp missbrukare som inte får tillräckligt med hjälp samtidigt som "nyrekryteringen" fortgår.

Seminarier

Merparten av pengarna ska användas till att lyfta upp frågan om utveckling av missbrukarvården genom seminarier med experter från Sverige, Finland och kanske

från övriga världen.

Seminarier riktar sig till kommunala beslutsfattare och ska ge råd om hur man kan utveckla vården av missbrukare till det bättre.

– De har för låg kunskap i ämnet för att kunna fatta bra beslut.

Det är första gången Fri från narkotika får medel just från en dagsverksinsamling.

– Vi visste ingenting och blev förbluffade.

Tidigare år har pengarna från dagsverksinsamlingen gått till bland annat Östersjöfonden och Hoppets stjärna.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Vi önskar alla
**en God Jul
och ett
Gott Nytt År!**

Vi håller stängt
24, 27 och 31.12

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN
Tel 5252 www.motorcompany.ax

Vi önskar alla en
God & Ren Jul
samt ett
Gott Nytt År

genom en inbetalning till
Barncancerfonden

ALLTVÄTTEN
KEMTVÄTT • VIITVÄTT • MAITVÄTT
ÅLANDSVÄGEN 35
TEL: 14730

Vecka 52 utkommer

Nya Åland
måndag-tisdag

**Pga julhelgen publiceras
inte Torget vecka 52.**

Vi önskar alla våra läsare
God Jul

Nya Åland
www.nyan.ax

Hemtrevlig Jul & Färgglatt Nytt År!

Malin, Stina, Owe, Rose-Marie, Tage, Johan & Christer

önskar vi på **ÅLANDS FÄRG & TAPETab**

Istället för att skicka
julkort gör vi en inbetalning
till Ålands cancerfond

Skarpansvägen 28, tel. 19 867

**God Jul &
Gott Nytt Skrotår!**

Jägerströms Bilskrot
Saltvik

**Vi önskar
alla våra kunder**

en riktigt
God Jul
och ett
Gott Nytt År!

ERbilab

Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732

Genom att göra en inbetalning
till Ålands Barnfond önskar vi
alla kunder och samarbetspartners

God Jul & Gott Nytt År!

ALANDIA
BOLAGEN

Försäkringar på hemmaplan

Fri dans på Medis. Att dansa så som man känner för, utan att bry sig om hur det ser ut, gällde på Medis i fredags. Foto: JONAS EDSVIK

Full fart på alkofria fester

Att man kan släppa loss utan sprit bevisades på Medis och i Mariepark i fredags.

–Det var vansinnigt kul. Den bästa julfesten jag varit på, säger **Caroline Wiman** som var med och arrangerade dansfesten *Leva – Dansa För Livet* på Medis.

Närmare 30 deltagare, lagom med tanke på lokalen, fick en introduktion i meditationens dans av **Eva Lexell** som

också var DJ senare på kvällen.

–Hon spelade musik från världens alla hörn, från 50- och 60-talsrock till trance och folk.

De mest uthålliga dansarna höll på till två på natten.

Över förväntan

Samma kväll samlades drygt 300 tonåringar på alkofri fest i Mariepark.

–Jag hade räknat med 200, säger arrangören **Johan Haglund**.

Flera DJs turade om och musiken var blandad - nytt och gammalt. Kvällens stora hits var den nya version av **Guru Joshs Infinity**, och **Drömlus** 90-talsversion av **Freestyles Vill Ha Dej**.

–Alla stod och sjöng med i den. Det var smockat överallt, det var underbart, säger Haglund.

Blir det flera fester? –Visst, något måste man köra, för det verkar vara uppskattat. Men inget datum är fastslaget ännu. (pd)

SISTA MINUTEN!

MANSCHETT-KNAPPAR

..... **45,-**

NECESSÄR
svart/mörkblå

..... **39,-**

HALSDUK
..... **43,-**

OSCAR JACOBSON

KALSONGER
95% bomull,
5% elastan
svart och vit

..... **18,-**

Öppet vard 10-20, lörd 10-16, sönd 12-16, julafton 10-12

MARTIN'S

Torggatan 12

Tel. 23 600

www.visitaland.com/martins

JULSPECIAL

ENDAST måndag & tisdag
22-23 december

Alla julsaker och ljus

-40%

Feja

G. Godbyvägen 11 (bredvid Holmbergs)
Öppet vard. 8.30–17.00

Visa mig din gravsten – och jag ska säga dig vem du var

Bagaren väljer marmorskivan han knådat sitt livsverk på. Lantmätaren ett stenröse. Bonden en sten från åkern där hemmavid.

Den rike vill ha en hög sten med namnet i guld. Den fattige får en blygsam plakett.

Det är skillnad på folk och folk. Också efter döden.

En gravsten är en högst personlig sak. Det är de anhöriga som efter din död står i stenhuggeriet och fattar alla beslut. Villrådiga får hjälp. Men det är ändå skönt att veta hur den avlidne har velat ha det.

Byggede kyrkan

Tredje generationens stenhuggare är **Lennart Åkerblom** vid företaget Saarinen & Åkerblom. Under tiden han graverar in ett namn i en natursten berättar han om sitt speciella yrke.

Hans farfar **Viktor Valdemar Åkerblom** började med stenhuggeri. Han ombesörjde stenarbetena vid byggandet av S:t Görans kyrka i Mariehamn.

Han var också ovanligt nog med om att en gång flytta på kvarlevorna efter en avliden som faktiskt hamnat i fel grav.

–Då fick farfar likförgiftning – men han överlevde.

Ledsamt

En gravsten har ett starkt symbolvärde.

–Oftast tänker man inte på att det är avlidnas namn man skriver och att man liksom hela tiden är nära döden, säger Lennart Åkerblom. Men när man tillverkar gravstenar åt yngre personer eller barn då går det inte att blunda för fakta längre. Då känns det ledsamt.

Ax och ankare

En bonde vill ha ett ax inristat på sin gravsten, en sjöman ett

Tredje generationens stenhuggare. Lennart Åkerblom är stenhuggare som sin far och farfar. Här fyller han i den inristade namnskriptionen på en gravsten. Det gula på bilden är ett slags klister. På det trycker han fast bladguld. Personliga gravstenar tycker han bäst om. Om alla väljer som grannen blir det för tråkigt på kyrkogårdarna.

brustet ankare, omkomna på havet kan få vågor inristade uppe på stenen.

–En del personer har svårt att fatta egna beslut och följer de närliggandes stil, för att inte sticka ut och störa kollektivet. Tyvärr resulterar detta i en monoton och fantasilös helhet, vilket man kan se på en del gravgårdar. Det finns även bevis för att man på annat håll har velat bräcka grannen med en större eller högre gravvård, säger han.

På Kumlinge kyrkogård står rad på rad av lika stora svarta stenar. Motsatsen är Vårdö. På kyrkogården där tävlar de gamla redarna om att ha största stenen.

–Som tur är har dessa olater försvunnit och gravvårdarna har blivit allt mer personliga och i dag är det fantasin och styr form och utstyrsel.

Lennart Åkerblom föredrar

att personligheten syns i stenen.

–Visst ska en gravsten vara individuell. Den kan vara enkel och den kan vara påkostad. Oftast är det de anhörigas smak och kreativitet man får lita till efter sin död. Men det finns folk som tänker och kan berätta före sin död hur de vill ha sin sten.

Vill ha en plats

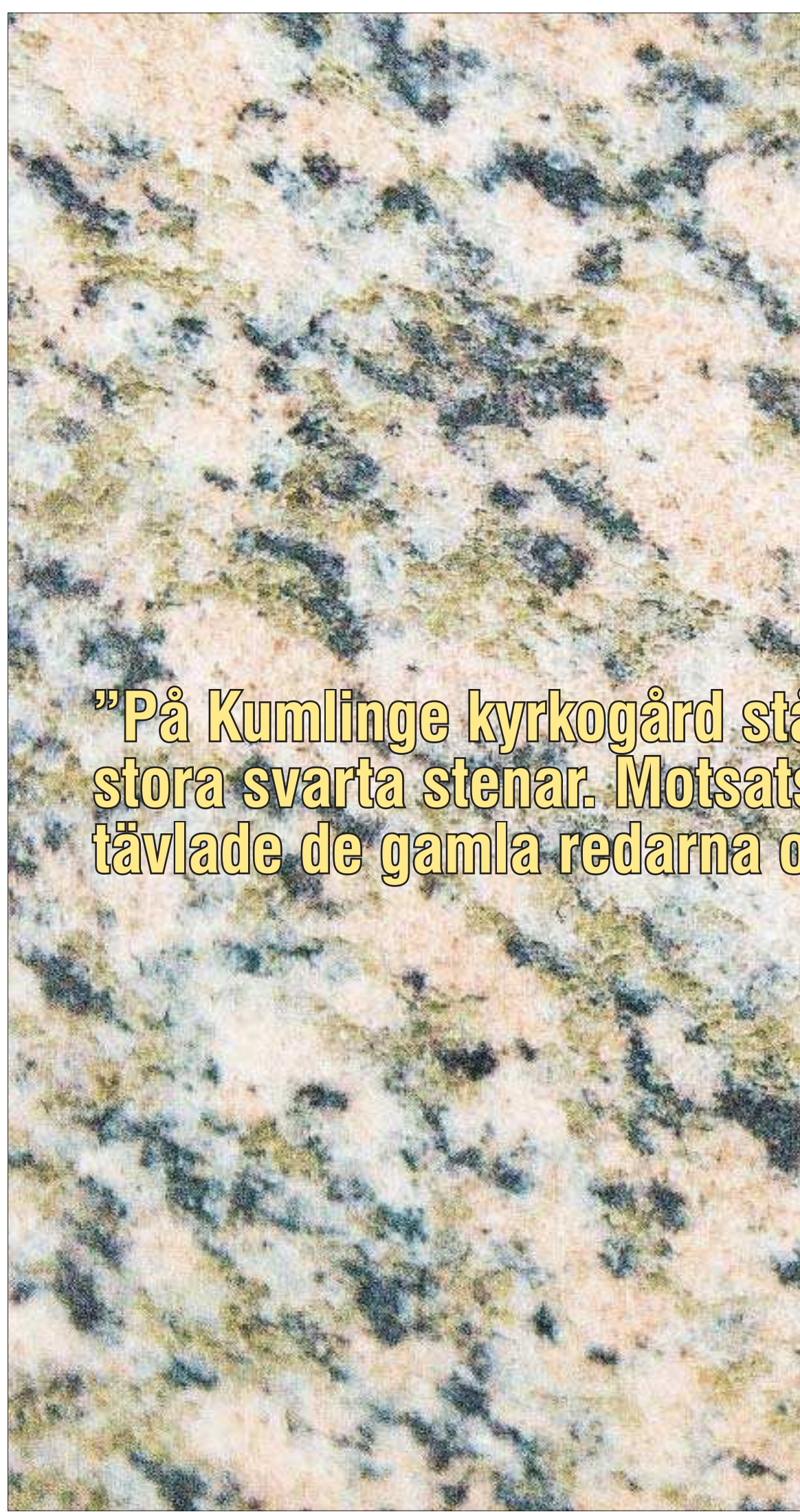
Mer och mer vanligt blir det med kremering. Många säger sig bara vilja spridas för vinden.

–Men det har visat sig att anhöriga så gott som alltid vill ha en plats att gå till.

Bara en plakett med den avlidnas namn på en tavla eller mur blir ett kärt minne.

Tungt hantverk

Det är inga lätta saker det här med gravstenar, rent bokstav-

”På Kumlinge kyrkogård står stora svarta stenar. Motsatsen är Vårdö. På kyrkogården där tävlar de gamla redarna om att ha största stenen.

Kökargranit. Många tror att de röd-rosa gravstenarna man ser på kyrkogårdarna är åländsk rapakivi.

ligt, heller. En sockel är som ett isberg – med största delen osynlig – och kan väga över ett ton.

–Folk tänker inte alltid på att stenarna kan väga så mycket och de ska kanske till en plats mitt på kyrkogården dit det är omöjligt att forsla den på en vagn. Det är mycket hantverk detta och trots att stenarna är tunga är de sköra som glas. Bänder du fel i kanten på en gammal sten som kanske står snett kan hela stenen spricka. Regeln är att man aldrig ska lyfta en sten ensam.

Köksbänkar

Vi går en runda i maskinhal-len, norr om verkstaden. Där står riktigt stora maskiner i rad, en poleringsmaskin, flera sorters sågar, en maskin som fräser ur diskbänkens håll.

Mitt bland alla gravstenar

tillverkar detta företag nämligen också köksbänkar.

–Det är samma sten, bara i tunnare skivor.

En svarv för stenar finns också.

–Vi svarvar till exempelvis vaser till gravarna.

Lunch med frun

Stenhuggarna arbetar alltså en hel del ute på fälten, på kyrkogårdar. Några historier förmedlar de:

På Föglö fanns en inskription på en sten:

Så länge han levde, levde han glad.

Men den togs bort senare.

Lennart Åkerblom tipsar om kyrkogårdspromenader.

–På stenarna på Eckerö kyrkogård finns mycket roligt att läsa.

Spöken på vift

Känd på bygden var Joma-

labonden som långt efter sin hustrus död kom till hennes grav för lunch. Han kom i sin T-Ford och satt helt stilla där och åt och småpratade – med henne.

En annan historia handlar om gravgrävaren **Albin Sundström** i Mariehamn som varma sommarveckor föredrog att gräva gravarna på nätterna när det var svalare.

En natt var det några Mariehamnsghlopar som tänkte spöka för honom och sprang omkring på kyrkogården och hoade. Men Albin blev inte rädd. Han hörde åt dem:

–Ja, ja, kom ni upp och lufta er! Bara ni stannar inom området så!

Stora kantstenar

Vad ska du själv ha för sten?

–Så mycket som jag svurit över tung kantsten så måste

”År rad på rad av lika
sen är Vårdö. Där
om att ha största stenen.”

Det är det inte. Den är för skör. Graniten i den flesta gravstenar kommer från riket. Den enda åländska granit som används till gravstenar är denna Kökargranit, som är mer grå till färgen.

Till gravar och kök.
Samma sten, i tonvis, används
till både gravstenar och köksin-
redningar.

jag väl önska mig rikligt med
stora kantstenar. Allt ska vara
så stort som möjligt så mina
kompisar får ta i ordentligt!

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451
Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Skär i sten. Göran Dahlblom kör en av företagets stensågar.

Fakta/Gravstenar

■ Mellan 220 och 300 perso-
ner avlider på Åland årligen.
Så gott som alla får sin
gravsten kompletterad eller
nyttillverkad från Saarinen &
Åkerblom, Mariehamn.
■ En grav löses in för 20 års
tid. Sedan kan tiden för-
längas.
■ Kostnaden är från 250
euro (vid "socialbegravning",
som betalas av samhället)
och stiger snabbt till flera
tusentals euro.
■ Den vanliga röda graniten
kommer från riket, liksom grå
och svart granit. Den enda
stenen från Åland är Kökars-
granit. Bara när det är fråga
om natursten kan rapakivi
användas.
■ Den åländska rapakivin
innehåller sprickor i så stor
grad att den ej är möjlig

att bryta i tillräckligt stora
sprickfria block. Men den är
inte skörare än den mindre
spruckna Balmoralgraniten,
som bryts i södra Finland
och har samma röda nyans.
■ Vid olika kyrkogårdar finns
olika regler för gravstenarna.
I Mariehamn måste det på
vissa områden finnas kant-
sten och stenen måste ha ett
visst mått.
■ En lucka i stenen för en
lykta är mycket populärt i
dag.
■ Det katolska gravskicket
sprider sig mer och mer. Med
fotografi av den döda och
diverse presenter i mängd på
graven.
■ Kommer framtidens grav-
sten att ha inbyggd skärm
som visar "best of-film" ur
den avlidnes liv?

Tankar om ryssar säljer bra

En finlandssvensk kvinnas upplevelser i Ryssland – är det något för ålänningar?
Författaren Anna-Lena Laurén tvivlade på det, men i går insåg hon att hon hade fel.

Hennes betraktelser över livet i Ryssland har hon samlat i boken *De Är Inte Kloka, De Där Ryssarna*. Många ålänningar tog chansen att få sitt exemplar signerat på en bokhandel i staden. Boken har sålt över förväntan inte bara här. En sjätte upplaga är på gång, i mars kommer den på finska och efter det väntar lansering i Sverige.

Som Rundradions moskva-korrespondent, i praktiken med hela Ryssland som arbetsfält, borde hon kanske inte ha tid att skriva böcker. Och mycket riktigt, de här betraktelserna skrev hon ner på semestern.

Då inspirerades hon mycket av sina ryska vänner - ”ljuvliga och tokiga” människor som skrattar, bråkar och är nyfikna på ett sätt som finländare inte är vana med. När hon först lärde känna dem fick hon genast svara på frågor som är tabu här:
–Tänker du skaffa barn med din pojkvän? Tror du på

Populär. Anna-Lena Laurén signerade böcker i staden i går.

Foto: JONAS EDSVIK

gud? Man kommer direkt in på de väsentliga sakerna. Men en sak besvärar henne, och det är ryssarnas slicka uppåt och sparka neråt-mentalitet.

När man föraktar de som

har de sämre ställt blir fasaden viktig – som när Lauréns frisörska skulle köpa en kappa till sin dotter, men alla plagg i Calvin Klein-affären kostade bortåt en halv månadslön. Att gå till en vanlig butik och

köpa ett billigt plagg hade inte fallit henne in.

Ny bok på gång

Anna-Lena Lauréns nästa bok handlar om Kaukasien, med utgångspunkt i kriget i

Georgien.

–Jag skall försöka beskriva situationen där just nu, varför den är sprängfärdig.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Klubbade budget efter ändringar

LEMLAND. Efter att ha gjort flera ändringar i kommunstyrelsens förslag klubbade Lemlands fullmäktige budgeten för år 2009 på sitt möte förra veckan.

Fullmäktige höjde anslagen för flera av kommunens verksamhetsområden.

Anslaget för eventuella markinköp höjdes med 50.000 euro till totalt 70.000. Inom den sociala sektorn höjde man nettoanslagen för både barnomsorgen och skolan, med vardera cirka 12.000 euro, så att två assistenter kan anställas.

Biblioteks- och kulturnämndens anslag höjdes med 4.000 euro, till totalt 13.000 euro, och texten i budgeten ändrades så att både föreningar och enskilda kulturutövare har möjlighet att ansöka om understöd från kommunen.

På investeringssidan strök fullmäktige de medel som var föreslagna att användas för vägbelysning, bland annat vid busskuren vid Solkulla. Istället beslöt fullmäktige att man först skulle utreda vägbelysningssituationen i kommunen som helhet och sedan ta upp frågan på nytt.

Som avslutning lade fullmäktige till ett kläm där man lyfter fram att det, med tanke på det ekonomiska läget, är extra viktigt att alla nämnder sparar så mycket det bara går. Den klubbade budgeten uppvisar ett överskott på 641.000 euro. (ab)

Protesterar mot indraget bidrag

■Företagaren **Thorsten Krüger** på Kumlinge står fast vid att företaget som han driver med sambon **Kora Klapp** inte fick en rättvis behandling när landskapet drog tillbaka renoveringsbidrag på närmare 8.000 euro.

Nya Åland skrev om ärendet i lördagens tidning.

Bidraget, som beviljades för jordvärme till gästhemmet Hasslebo, drogs tillbaka när tjänstemannen som inspekterade projektet drog slutsatsen att Krüger och Klapp själva bodde i gästhemmet.

Krügers svar var att de hyr lillstugan på gården av företaget.

Men det hyresavtalet nämns inte i landskapsregeringens beslut. Att regeringen ignorerar fakta äventyrar bolagets fortsatta verksamhet, understryker Thorsten Krüger. (pd)

Plättar utlöste brandlarm

■Brandlarmet gick strax efter ett på söndagseftermiddagen på Folkhälsans allaktivitetshus i staden. Räddningsverket och Strands FBK ryckte ut och kunde konstatera att det inte var någon brand, utan ”onödigt välstekta plättar” som satt igång larmet. Vid halv tretiden på eftermiddagen gick automatlarmet på Edlagården. Också där var det rök från matlagning som satt igång larmet. (pd)

■**Ett automatlarm** vid Nyfahlers på Styrmansgatan ledde till en brandkärsutryckning strax före sju på lördagskvällen. Orsaken till larmet är okänt.

Nyan rättar

■I artikeln i lördagens tidning om Ytternäs skola finns det ett citat om Unicef-rundan som tillskrevs fel person.

Den som intervjuades var **Tiina Rosenberg**, inte en annan Tina.

Servicehus. Annagården ska saneras och renoveras.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Kumlinge klubbade kommunbudget

Kumlinge räknar med ett överskott på 130 000 euro i driftsbudgeten för 2009.

Det säger kommundirektören **Jim Eriksson** efter att fullmäktige godkänt budgetförslaget med några mindre ändringar.

–Det ser inte ut som om vi behöver låna nästa år.

Vid årsskiftet är den offentliga skuldbördan cirka 400 euro per kumlingebo. Det kan sjunka till 320 euro per person nästa år. Åsubs prognos är att kommunens skatteintäkter ökar, men ingen vet hur lågkonjunkturen slår, påminner

Jim Eriksson.

Investeringsutgifterna blir uppåt en halv miljon. Där ingår saneringen och renoveringen av äldreboendet och dagiset på Annagården, och avloppsnätet från kommunala fastigheter i Kumlingeby till reningsverket. Privata hushåll och företag längs nätet skall kunna ansluta sig.

Jämställdhetsplan

Omröstning blev det om ett mindre anslag för att ta fram en jämställdhetsplan.

Ulla-Karin Newton föreslog att anslaget skulle tas bort, och att kommunens tjänste-

män själva skulle ta fram jämställdhetsplanen. Fullmäktige röstade ner förslaget med rösterna 4-3.

Ett anslag för värmekonvertering i skolan flyttades fram ett år.

–Det är för att det är oklart med energipriserna. Nu har vi olja i skolan, och det är klart att den går upp på sikt, säger Jim Eriksson.

Men nu har pellets, som tidigare var ett intressant alternativ till olja, blivit dyrare. Därför vill fullmäktige avvakta.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Kumlinge vill ha svar om Knipan

Skärgårdsfärja. Kumlinges kommunstyrelse ser flera fördelar med Knipan.

Foto: ERKKI SANTAMALA

KUMLINGE. Hellre Knipan än Ejdern på den tvärgående linjen.

Det är budskapet i en skrivelse som Kumlinges kommunstyrelse sändt till landskapets trafikavdelning.

Och man radat upp argument för Knipan:

Med den nuvarande lösningen fortsätter tvärgående linjen vara en ogästvänlig rutt för handikappade. Ejdern har inga hissar till passagerarsalongerna. Det har Knipan.

I turlistan för 2009 är Knipan inte i ordinarie trafik från den 1 april-15 juni och 16 au-

gusti - 31 december. Märkligt att den inte ens då kan ersätta Ejdern på den tvärgående linjen, tycker styrelsen.

Och tvärgående linjen är inte ”Kumlinges linje”. En stor del av den tunga trafiken från södra skärgården kör på tvärgående linjen och kombinerar med östra linjen österut. Därför kan en bredare och längre färja, alltså Knipan, behövas på tvärgående linjen.

Kommunstyrelsen vill se en kostnadskalkyl för Ejderns och Knipans driftskostnader - förslagsvis utgående från tvärgående linjens turlista för de perioder då Knipan inte skall trafikera södra linjen. (pd)

14 blev sommelierer vid Ålands hotell- och restaurangskola

Nya vinkännare. 14 personer har tagit sommelierexamen vid Ålands hotell- och restaurangskola.

Från vänster Erna Zopf, Gunilla Forss, Linda Wilenius, Anna Liljeroos, klassföreståndaren Ella Grüssner Cromwell-Morgan, Cecilia Holmström, Mathias Kottelin, Lena Fogner, Kjell Gottberg, Annika Klemets, Pia Järnström, Jessica Nordberg, Camilla Sirén, Hanna Taivassalo, Diana Janson.

Foto: JONAS EDSVIK

Sju nya sjökaptener

I fredags var det examensfest inom Högskolan på Åland då sju sjökaptener, två företagsekonomer, fyra maskiningenjörer och två systemvetare fick sina papper.

Fick sina papper. Här är höstens kull med sjökaptener: Ronny Haals, Anders Gammelgård, Henrik Mattsson, Joakim Trygg Månsson, Kaj Gammelgård, Daniel Friman och Mikael Harri. På bilden saknas Ann-Catrin Johans och Annette Nymark, företagsekonomi, Joachim Torsson, Magnus Westerholm och Pierre Björkman, maskinteknik och Mikael Johansson och Henrik Mattsson, informationsteknik.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Ett säkert julklappstips!

När du handlar hos oss får du bonus på köpet!

Ge presentkort som gäller i tre butiker!

MAGIQUE *Rätt Mode till Rätt Pris!*
Torggatan 10 • Tel 17 730

TYGER & SÅNT
Torggatan 4 • Tel 23 360

PRESENTER & SÅNT
Torggatan 4 • Tel 23 360

JULÖPPET:
lördag 20/12 10-16
söndag 21/12 12-16
mån-tis 22-23/12 9-20
Julafton 9-12

Välkommen!

VECKANS special

LUTFISK
Ca 1 kg

6,95

kg

VECKANS erbjudanden Måndag-lördag

Inrestek
av nöt kg **15,85**

Färska revbensspjäll
..... kg **5,95**

Julkorv
4 st kg **8,95**

Edamerost
..... kg **7,50**

Klementiner
1,5 kg (1,66/kg) påse **2,49**

PLUSSA-erbjudande

PRESIDENT KAFFE 500 g (4,50/kg) **4,50** /2 pkt

COCA-COLA 2 x 1,5 lit (0,53/l) **2,39** /2-pack

utan Plussa-kort (6,90/kg) 3,45/pkt utan Plussa-kort (0,83/lit) 3,29/2-pack

citylivs
MITT I STA'N

TEL: 12 155 ♦ Öppet MÅN-TIS 22-23.12 KL. 9.00-18.00
JULAFTON KL. 9.00-12.00

Jul- & Nyårs- trafiken

24.12 Ingen trafik
25.12 Ingen trafik
26.12 Söndagstrafik
31.12 Linje 4
17.05 Mariehamn-Hummelvik
18.15 Hummelvik-Mariehamn
1.1.09 Ingen trafik

*God Jul &
Gott Nytt År*

önskar vi alla resenärer, kunder och samarbetspartners genom en inbetalning till Ålands Cancerförenings barn- och familjefond.

**SUNDQVISTS
RESOR**

Bussplan, tfn 22 570 www.sundqvists.com

Pärlor och guld till dina kära!

Guldhjärta Med rubiner **98€**

Guldkedja Pansarlänk **348€**

Guldsmycke Med rubiner och diamanter **166€**

Gulldörhänge Med pärlor **135€**

Hängsmycke **65€**

Seiko Damklocka Med diamanter **179€**

Med önskan om en God Jul och ett Gott Nytt År!
Ann, Eva och Marita

J. LEMBERGS ur & guld
Tfn 13260
Norrågatan 5
Julöppet: vardagar 9-20, lördag 10-16, söndag 12-16

Vi önskar alla våra kunder och leverantörer God Jul och Gott Nytt År!

AB LANTBRUK
ÅLAND

Johan Larsson
Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

Finland avslutade med seger

Bra tempo. Finlands nummer 11 Joel Armia kämpar mot två danska spelare i lördagens match i Islandia.
Foto: JONAS EDSVIK

–men Sverige tog hem Nordic Cup

NORDIC CUP	
FINLAND	6
DANMARK	1

ISHOCKEY. Det var en andraplats som stod på spel mellan Finland och Danmark i lördags. Och det var Finland som gick segrande ur striden. Matchen vann de med 6–1.

–Vi förväntade oss bättre. Vi ville vinna. Sen gick det som det gick igår (läs i fredags), säger Finlands Jesper Kokkonen.

För det var i fredags som turneringen avgjordes. I en jämn match mellan Finland och Sverige vann svenskarna med 6–5 efter både förlängning och straffar. Extrapoängen till Tre Kronor och därmed en förstaplats i tabellen inför lördagens matcher.

En lördag som började med matchen Finland-Danmark. I praktiken spelade de om andraplatsen men i teorin hade båda lagen chans till turneringsseger vid vinst. Men endast om tabelljumbon Norge senare under dagen skulle vinna över Sverige.

Men trots besvikelsen i ryggen efter fredags bittra förlust inledde Finland starkt mot Danmark och kunde ta ledningen efter 4.27 genom **Aleksi Niemitalo** i powerplay. Det var också just genom några inledande powerplay som Finland skapa tryck i Danmarks zon.

Finland mer stabila

Men de kom sällan, eller aldrig, till skott och när Danmark till slut fick slut på

utvisningarna visade de upp ett rappt och fint anfallsspel. Det var också Danmark som i slutet av första perioden hade de flesta och bästa chanserna.

–Vi åkte inte skridskor och vi tacklades inte, säger Jesper Kokkonen.

Det blev än tydligare i den andra perioden då Danmark startade i ett betydligt snabbare tempo än Finland. Kanske inte alltid så stabilt bakåt men desto roligare framåt.

Men det var ändå Finland som gjorde matchens nästa mål när **Sami Salminen** på ett märkligt sätt satte 2–0 direkt efter tekning. Ett mål som tog luften ur danskarna och Kokkonen förklarade efteråt varför det trots allt var Finland som stod för målen.

–För vi var bättre, säger han. Fastän vi spelade dåligt.

Och det ligger mycket i vad han säger. Finland spelade ganska oinspirerat men kunde ändå manövrera ut Danmark genom ett betydligt bättre grundspel. Dessutom måste det tilläggas att Danmark var riktigt tama i sina avslut.

Komfortabel seger

Finland tredje mål kom men cirka två minuter kvar av den andra perioden när **Henri Ruotsalainen** tryckte in en billig retur från Danmarks målvakt **Christian Larsen**.

Danmark reducerade i den tredje på en straff som **Nicklas Jensen** förvaltade på bästa möjliga sätt. I nio minuter hade sedan Danmark bra press men **Richard Ullberg**

i Finlands mål gjorde en bra period och segern blev till slut ganska komfortabel för Finland.

–Det var väl bra men vi spelade inte bra, säger Jesper Kokkonen. Vi spelade inte som vi skulle.

Finlands 4–1 genom **Tomi Willenius** punkterade matchen och med mindre än två minuter kvar av matchen kom så även 5–1 och 6–1. Målskyttar där var **Ville Järveläinen** och **Miro Aaltonen**.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Lagets lirare: Vi körde till slutet

ISHOCKEY. Liten, kvick och teknisk. Finlands **Ville Järveläinen** gjorde matchens näst sista mål i lördags och valdes till lagets bästa spelare.

–Jag tycker inte själv jag skulle blivit det, säger han.

Trots segern i lördags var det besvikna finska spelare som lämnade isen. Fredagens förlust mot Sverige satt fortfarande i benen och en andraplats

Större och stabilare.

Finland vann lördagens match tack vare bättre fysik och betydligt bättre grundspel. Här är det Finlands nummer 8 **Joonas Valonen** som är närmast kameran.

Foto: JONAS EDSVIK

i Nordic Cup var inte riktigt vad de hade hoppats på.

Inte ens ett pris som matchens bästa spelare mot Danmark kunde få **Ville Järveläinen** att höja på smilbanden.

–För min egen del gick det inte så bra och vi satte inte målchanserna, säger han.

Krigade ändå

Men det blev ändå sex mål och Järveläinen stod för ett av dem genom ett tungt skott

från blålinjen. Målet kom med drygt två minuter kvar av matchen och betydde 5–1 till Finland.

–Vi körde till slutet trots att det inte gick så bra. Det kanske inte var vår bästa match i turneringen men vi krigade ändå.

Järveläinen mål i lördags var hans första i turnering och sammanlagt blev det ett mål och två assist för honom i Nordic Cup. (jl)

Målen i lördags gjordes av **Joachim Nermark** 2, **Victor Rask**, **Mattias Skog**, **Mika Zibanejad**, **Victor Steen** och **Rikard Rakell**. Norges mål gjordes av **Preben Eide**.

Finland knep andraplatsen efter segern mot Danmark i lördags medan Danmark i sin tur placerade sig på en tredjeplats. Med tre förluster var Norge turneringen sämsta lag. (jl)

Englunds Hudiksvall förlorade

ISHOCKEY. Robin Englund spelade i tredjeformationen när hans Hudiksvalls HC i lördags förlorade borta mot KB65 på övertid. Hudiksvall ledde med cirka fyra minuter kvar av ordinarie tid men då kvitterade KB65 till 2–2. Bara 26 sekunder in på övertiden satte sen hemmalaget det avgörande målet.

Englund stod inte för några poäng och hans lag har åkt ner till en femteplats i division I. (jl)

Älänningarnas innebandylag föll

INNEBANDY. Varken **Hannes Öhman** eller **Andreas Ahlqvist** spelade när deras respektive lag i Svenska Superligan förlorade i helgen. Redan i fredags fick Storvreta stryk med 1–5 hemma mot Caperio/Täby och i lördags föll Järfälla borta mot Warberg.

Storvreta ligger på en sjundeplats i tabellen medan Järfälla är på en tiondeplats och för tillfället utanför slutspelet. (jl)

HJK värvade Popovitch

FOTBOLL. Tipsligaklubben HJK har värvat anfallaren **Valeri Popovitch**, som skrev på för ett år.

Popovitch, 38, spelade i ett streck för Haka sedan år 1998. Han har under totalt 15 säsonger i fotbollsligan spelat 378 matcher och gjort 163 mål. Popovitch är femma i alla tiders målstatistik och han har vunnit FM-guld fem gånger. (FNB)

DART

19 december, 12 deltagare: 1) Kim Brandt, 2) Stefan Björklund, 3/4) Lasse Åkerlund, 3/4) Andreas Sjöberg.

Bästa utgång: Stefan Björklund 117.

Minst pilar: Kim Brandt 18.

180: Bjarne Sjöblom 2.

Rätt tips

Lotto

5, 14, 17, 21, 29, 32, 35.

Tilläggsnummer: 7, 34, 38.

Vinstprognos: 7/1.500.000,00 (2), 6+1/8.110,30, 6/672,70, 5/33,20, 4/10,20.

Joker

8 9 4 3 1 7 7

Vinstprognos: 7/750.000,00

(2), 6/251.112,80, 5/11.040,40, 4/501,80, 3/49,40, 2/10,80.

Viking Lotto

5, 10, 17, 20, 45, 46.

Tilläggsnummer: 8, 36.

Lyckonummer: 43.

Vinstprognos: 6/183.732,10

(3), 5+1/18.758,30, 5/813,00, 4/21,00, 3/5,10.

V75, Lahtis

I/7, II/4, III/3, IV/9, V/7, VI/10, VII/1.

Strukna: II/6, IV/5, V/12, VI/7,11.

Vinstprognos: 7/10.155,30

(16), 6/19,30, 5/-.

Stryktipset

121 11X 21X 1211

Vinstprognos: 13/411,50 (486), 12/12,60, 11/2,90, 10/-.

Nu är Nilsen klar för United

FOTBOLL. Hon besökte Åland i slutet av november. Bestämde sig i mitten december. Nu har Elin Nilsen äntligen skrivit på för Åland United.
–Det känns bra, säger hon. Det känns skönt.

Nyan träffar Elin Nilsen, 21, precis innan Eckeröfärjan lämnar Åland. Det har varit en hektiskt helg för henne och väl i Sverige väntar en lång resa hem till Växjö. Det är också just i Östers IF från Växjö hon spelade i den gångna säsongen.
–Jag behövde förnyelse för jag har varit i Öster i flera år. Jag kände att jag behövde testa på något nytt för att utvecklas. Jag tycker det här verkar bra, säger Nilsen.
Öster slutade på en fjärdeplats i söderettan och Nilsen stod för nio av lagets 50 mål. Säsongen innan gjorde hon 16 mål men att det blev färre mål i år beror delvis på att hon tagit steget ner som yttermittfältare.

En envis humörsspelare
–Jag tror framförallt att jag kommer få en nytändning och att motivationen kan väckas. Har man bara motivation utvecklas man. Sen vill jag så snabbt som möjligt få spela med laget så jag kan visa vad jag går för. Jag vet inte så mycket om laget mer än att hoppas att de är bättre än Öster.

Ny i truppen. Elin Nilsen är det senaste tillskottet i Åland Uniteds trupp och hon flyttar över till Åland i början av januari.

Eftersom Nilsen inte vet så mycket om Åland United har hon heller inga direkta förväntningar inför nästa säsong. Kraven kommer bara från hennes egen sida och hon beskriver sig som en riktigt envis humörsspelare.
–Jag är snabb, teknisk och målfarlig. Sedan har jag lyckats hitta en bra roll som passningspelare också, säger hon.

Tanken är att hon ska flytta hit runt den 7 januari. Förutom att skriva under alla papper gick den gångna helgen också ut på att hitta en lägenhet. Att flytta från Växjö till Mariehamn ser hon inte som några problem.
Pojkvännen i IFK
–Vet inte om jag tänkt så mycket på det. Jag vill bara

bli bättre och spela i ett lag med bra spelare. Sen vill man väl alltid gå så långt som möjligt med laget, säger Nilsen.
I februari kommer sedan hennes sambo **Daniel Karlsson**, 26, till Åland. En gammal hockeyspelare från Växjö Lakers som ser IFK Mariehamn som sin nya klubb.

–Jag har bara snackat med dem och drog lite förutsättningar, säger han.
Första i februari kan det alltså bli aktuellt med spel för Karlsson i IFK men han hoppas i alla fall vara med i någon match.

Text och foto: JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Täta matcher i pingisligan

IFK Mariehamn tappade ledningen till IF Start

Uppvärmning. Saltvik BTK1 med Ove Holmström närmast värmer upp inför matchen mot Jomala Pingis. En match som Jomala Pingis vann med 6-4.

BORDTENNIS. Det var upplagt för tuffa matcher i den åländska pingisligan. Och tuffa matcher blev det också under söndagen. Speciellt matchen mellan IFK och IFK juniorer.
–Det är nog mycket prestigé att vinna matchen, säger Emanuel Eriksson i juniorlaget.

Om det var jämnt före söndagens omgång så är det än jämnare nu. IFK Mariehamn kom till spel utan sina bästa spelare **Johan Pettersson** och **Alistair Waterhouse** vilket gjorde att övriga lag såg en chans att slå serieledarna.
Speciellt ett lag såg verkligen sin chans och det var IFK:s juniorer. Inför dubbeln ledde de med 4–2 och en dub-

belseger hade inneburit vinst över IFK.
Men juniorerna **Markus Rönnberg** och **Emanuel Eriksson** fick ge sig mot **Stefan Lindroos** och **Markus Karlsson** med 8–11 8–11.
–De spelade lite jämnare än vad vi gjorde, säger Eriksson.
–Vi missade lite för mycket, säger Rönnberg självkritiskt.

Kunde varit bättre
Efter dubbeln stod det så 4–3 till IFK:s juniorer men trots förlusten trodde de fortfarande på minst en poäng.
–Vi ska vinna en match till så det blir oavgjort, säger Eriksson. De har pressen för de leder tabellen.
Det blev också oavgjort i matchen mellan IFK och IFK:s juniorer. IFK vann två av

BORDTENNIS									
Pingisligan, omgång 3 (av 4).									
Saltvik BTK 1-IFK 6-0									
IF Start-Finström 2 6-0									
Jomala Pingis-Saltvik BTK 1 6-4									
Finström 1-IF Start 1-6									
IFK jun-Saltvik BTK 2 6-4									
IFK jun-IFK 5-5									
IFK NatWest-Saltvik BTK 2 6-0									
Jomala Pingis-Finström 1 6-1									
Finström 2-IFK NatWest 0-6									
Tabell									
IF Start	6	4	1	1	31-15	9			
Jomala P.	6	4	1	1	31-17	9			
IFK	6	4	1	1	29-19	9			
Saltvik BTK 1	6	4	0	2	30-14	8			
IFK NatWest									
IFK jun	6	2	2	2	26-29	6			
Finström 1	6	1	2	3	18-29	3			
Saltvik BTK 2	6	0	1	5	10-35	1			
Finström 2	6	0	0	6	4-36	0			

de tre återstående matcherna och båda lagen fick en poäng med sig.
–Vi har inte haft de riktigt bästa spelarna med oss. Skulle vi haft det hade vi varit med bland topp tre, säger Emanuel Eriksson.

Jämnt i toppen
Själv har Eriksson vunnit de flesta av sina singelmatcher och i söndags vann han två av sina fyra matcher. Förutom poängen mot IFK gick juniorerna segrande ur matchen mot Saltvik BTK2. Men frågan är väl ändå om inte den oavgjorda matchen smäller högre.
–De saknar ju vissa av sina

Tuff omgång. Stefan Lindroos och hans IFK Mariehamn fick se sig omsprungna av två lag i tabellen. Inför den sista omgången ligger IFK trea i pingisligan.

spelare men det spelar ingen roll. De vill ju försvara sin förstaplats i tabellen, säger Eriksson.
Men det gjorde de inte. IFK fick stryk av Saltvik BTK1 med 6–0 och tappade därmed två placeringar i tabellen. Men det är som sagt superjämnt. De tre topplagen, IF Start, Jomala Pingis och IFK har alla nio poäng medan fyran och

femman, Saltvik BTK1 och IFK NatWest, båda har åtta poäng.
De fyra första lagen går vidare till A-slutspel. Vilka de blir avgörs den 18 januari när sista omgången spelas.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Första segern för Våscs damer

DIVISION III	
RYHTI	0
VÅSC	5
KAKO	
VÅSC	3
	0

INNEBANDY. Våscs damer tog sin första seger i division III för säsongen när de i lördags besegrade tabelljumbon Ryhti med 5–0. Lagets målskyttar var **Jennifer Öström 2**, **Nicole Johansson**, **Elin Wirtanen** och **Frida Clemes**.

–Ryhti var hemskt dåliga det måste jag säga och vår prestation var väl samma som tidigare, säger lagets tränare **Johan de Mander**.

I den andra matchen mot tabelltrean KaKo blev det förlust med 0–3.

–KaKo kom in med spelare som inte spelat tidigare under dagen medan vi hade spelat mot Ryhti. Det var lite uppförsläge redan i början, säger de Mander.

Segern till trots ligger Våsc fortfarande näst sist i tabellen men segern i lördags innebär att de inte längre har noll poäng.

–Det betyder att vi kan känna oss som ett division III-lag och inte som något division IV-lag. Men det har vi visat i 2–1-matcherna och 3–2-matcherna mot topplagen, säger de Mander.

Nästa match är först den 17 januari. (jl)

Sportens kom ihåg

■ **Bänkskytte:** UL 300M, 28 december, 12.00, 3*10skott, poängtavla.

■ **Ishockeyläger:** Den 29 och 30 december anordnar Ålands ishockeyförbund hockeyläger för pojkar födda 95 och yngre och för flickor 94 och yngre. Anmälan senast den 22 december till Marcus Englund tel.0400 723 735 eller ishockey@aland.net. För mera info gå in på ifkmariehamn.com/ishockey.

■ **Ridsport:** Dressyrträning för Soile Kokko 31 januari-1 februari i Ämnäs. Intresserad? Ring 040-7281502 för mer info och anmälan senast 31 december.

■ **Sjömansishockey:** Nya träningstider i Islandia från 17 december: Onsdagar 16.30-18.00. Samling i god tid. Birka hockey/MEPA

■ **Volleyboll-DM:** Årets upplaga av volleyboll-DM spelas lördag 27 december i Vikingahallen. Klasser: Damer, herrar och juniorer. Anmälan till Jacob Saurén 0405909386, jacs@aland.net eller Sussi Fagerlund 0408409108, susanne.fagerlund@pp.inet.fi

■ **ÄSSF-skytte:** Gubbdagis är stängt över jul och nyår. Öppnar åter måndagen den 12 januari och är i fortsättningen öppet som vanligt måndagar 13.00-15.00.

Annonsera i den tidning du själv läser!

Partävlingen avgjordes i sist rutan

BOWLING. När allt var klart skiljde det bara en poäng mellan ettan och tvåan. Och det var Doris Nordberg och Peter Velander som hade marginalerna på sin sida när de i går vann Komets partävling.

Vakande öga. Ida Sandström följde den sista starten med nervös blick om någon skulle placera sig före henne och Matilda Åkerblom.

Foto: JONAS EDSVIK

På andraplats kom Peter Söderblom och Peter Mattsson som i sista starten knep silvret före Ida Sandström och Matilda Åkerblom. Just Sandström och Åkerblom hade en spännande söndag framför sig eftersom de började dagen med ledningen.

Men så trillade de ner på en andraplats när Doris Nordberg och Peter Velander fick till sina 2.609 poäng. Inför söndagens och hela turneringens sista start var det en spänd Sandström som stod och tittade på.

–Lite nervöst är det, säger hon. Vi är ju tvåa hittills och vet inte hur det kommer att gå.

Tränat mycket

Det är tack vare handikappsystemet som Sandström och Åkerblom hamnade så högt upp på listan. Sandström är 15 år och spelar till vardags i Kommet. I helgens partävling kämpade hon mot både elitspelare och spelare i sin egen klass.

–Det här är det bästa vi har spelat i en tävling, säger hon.

Och tittar man på resultatet så gjorde de en riktigt fin turnering även utan deras handi-

kapp. Med sina 2.598 poäng var de bara elva poäng efter slutsegrarna.

–Vi har tränat mycket och fått bra tips från de äldre, säger Sandström.

Avgjordes i slutet

Efter tävlingen var både Sandström och Åkerblom riktigt nöjda med sin bronspeng. Men när Sandström stod i Idrottsgården och väntade in den sista starten vågade hon knappt titta på sina motståndare. Än mindre tippa vem som skulle kunna konkurrera i toppen.

–De är väldigt duktiga. Det finns massor av duktiga spelare. Ingen aning, säger hon.

Totalt var 39 lag samlade i Idrottsgården med sammanlagt 62 spelare. Det var tionde året som partävlingen arrangerades och precis som ifjol avgjordes allt i den sista rutan.

På fjärdeplats kom Malin Bamberg och Paul Mattsson och Mattsson blev även femma i par med Jouni Sorvari.

Rätt känsla. Hilding Mattsson, till vänster, och Oskar Mattsson slutade på en niondeplats i tävlingen. Foto: JONAS EDSVIK

I samband med tävlingen delade dessutom Ålands bowlingförbund ut ett stipendium till juniorspelaren Kim Nyman, 15, för framstående prestationer under 2008. Stipendiet är ett säsongkort i bowlinghallen.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Spelade med många.

I partävlingen spelar man med olika lag för varje start. Oskar Mattsson slutade på en 18:e plats med Thomas Suominen och på plats 20 med Malin Jingstål. Foto: JONAS EDSVIK

60°05'45" N 19°54'40" E

THE ROCK OFF FESTIVAL

ROCK OFF

generation

PEPSI

F

FOSTER'S

**En julklopp
att se fram emot!**

17-25.7

Årets Rockoff Festival blir **garanterat** av men däremot är det inte säkert att den blir på torget i Mariehamn 2009.

Beroende på var festivalen kan arrangeras 2009, kan priset på festivalpasset höjas efter årsskiftet.

Vi beklagar denna osäkerhet men den har uppstått av att Mariehamns stad ej ännu givit oss varken plats eller medel att genomföra festivalen på torget i Mariehamn -09, i väntan på tillståndet i Mariepark.

Håll utkik på www.rockoff.nu

Festivalpasset köper du på Shell Select eller Mattssons i Godby. Pris: 75€

Över en tredjedel av finländarna räknar fortfarande om priser till finska mark. Det visar en färsk undersökning. Vanligast är fenomenet i östra Finland.

riksnytt

Om riksdagsvalet skulle hållas nu skulle samlingspartiet segra med 24,1 procent av rösterna. Sdp skulle vara två med 21,2 procent och centern trea med 20,4 procent, visar en enkät gjord av tidningen Helsingin Sanomat.

Forskare krossar julens hälsomyter

Nattmacka. Smörgåsen ger lika mycket energi vilken tid på dygnet du än äter den.

Foto: STEFAN ÖHBERG

STOCKHOLM. Julstjärnor är giftiga, den som äter nattamat blir fet, socker gör barn hyperaktiva och kroppsvärmen försvinner genom huvudet. Eller? Forskare sågar en rad aktuella myter utan pardon.

Aaron Carroll och Rachel Vreeman, båda verksamma vid amerikanska Indiana University School of Medicine, har gjort en djupdykning i den vetenskapliga litteraturen för att rätta ut en del av säsongens frågetecken. Och utropstecken redovisas i kommande

nummer av British Medical Journal.

Julstjärnor är till att börja med inte giftiga. Därmed inte sagt att de bör förtäras, men hittills har inga julstjärnerelaterade dödsfall rapporterats i världen. Forskare har inte ens lyckats förgifta råttor som utfodrades med motsvarande 500–600 julstjärnelöv.

Avslöjande

Den som njuter av knäckebröd med skinka och senap framåt julaftonens kväll riskerar inte att bli fetare än om motsvarande hade ätits någon annan tidpunkt på dygnet. Visserligen tenderar folk

som äter mycket på kvällen att vara trinda, men det beror då snarare på att de äter mer energi än vad de gör av generellt sett.

Den röda toppluvan är skön vid minusgrader, men det är inte sant att huvudet är mer benäget än någon annan kroppsdel att avge värme, slår Carroll och Vreeman fast.

Och så ett avslöjande som kan förvåna alla som har varit på ett barnkalas: socker ger inte hyperaktivitet. Inte en enda av tolv vetenskapliga experiment lyckades hitta någon beteendeskilnad mellan barn som fick socker och barn som inte fick det. (FNB–TT)

Fakta/Andra myter

En hel del föreställningar kan avfärdas med hjälp av vetenskapliga studier eller grundläggande kunskaper i fysiologi. Till exempel är det inte sant att:

■ Man får kramp om man badar efter måltid.

■ Den som är kall blir förkyld lättare.

■ Ögonen förstörs om man läser i mörker.

■ Man får mask i magen om man äter snö.

■ Det är hälsosamt att dricka mycket vatten. (FNB–TT)

Wallin: Dubbelmoral i snusdebatten

■**ULEÅBORG.** Sfp:s ordförande Stefan Wallin (sfp) tycker att debatten om snuset präglas av dubbelmoral. Snuset som han beskriver som ett marginellt fenomen bekämpas hårt, medan tobaksrökningen kommer lättare undan. Wallin påpekar i en intervju för dagstidningen

Kaleva att tobaksskatten varje år ger staten cirka 650 miljoner euro. Ur den synvinkeln är det förståeligt att man inte vill förbjuda tobaksrökningen.

–Snuset i sin tur har en marginell betydelse och nu skjuter man den myggan med kanon, sade Wallin. (FNB)

Lipponen vill minska presidentens makt

■**HELSINGFORS.** Tidigare statsministern Paavo Lipponen (sdp) förespråkar en kraftig minskning av presidentens maktbefogenheter. Lipponen säger att Finland bör övergå till normal parlamentarism och efterlyser ett klart avgörande i frågan. Den nuvarande finländ-

ska modellen betraktar han som ”östeuropeisk”.

Lipponen, som intervjuades i programmet Ykkösaamu på TV1, ansåg att den nuvarande ekonomiska krisen till och med är värre än den inhemska lågkonjunkturen på 1990-talet. (FNB)

Ekonomi

Julrea har redan inletts på olika håll

HELSINGFORS. Det är en bit kvar till julen men julrea har redan inletts på sina håll. Reaprodukterna är ett bra sätt att locka kunder då handeln inför jul är som intensivast.

–I höst har det varit mer reor än tidigare, säkert på grund av det allmänna ekonomiska läget, säger Maaret Kuisma som är marknadsföringschef på Stockmann.

Genom att sälja produkter till nedsatt pris vill man få fart på försäljningen som börjat halta på grund av de sämre tiderna. Frågan som infinner sig är hur länge en rea kan pågå? Det finns ingen lag om det, men Konsumentverket har kommit överens om reg-

ler med Förbundet för finsk handel.

–Om man talar om en rea som pågår väldigt länge eller som aldrig tar slut så är det ju ingen rea, och då är marknadsföringen vilseledande, förklarar Päivi Seppälä som är biträdande direktör för Konsumentverket.

Max 3 månader

Under ett kalenderår kan en butik ha rea i högst tre månader sammanlagt. I ett kör får en rea pågå i högst två månader.

–Konsumenterna får ibland fel uppfattning om det här. Syftet är inte att stoppa billiga priser, utan att stoppa vilseledande marknadsföring, säger Katri Väänänen som är jurist på Konsumentverket.

Ibland tar konsumenter eller konkurrenter kontakt med Konsumentverket då någon butik verkar ha kört in sig i en evig rea. Problem har förekommit inom möbelbranschen, i sportbutiker och guldsmedsaffärer.

–Vissa konsumenter som ser på saker ur ett vidare perspektiv kan fråga sig varför en viss butik alltid verkar ha rea. Då ställs frågan om vad den riktiga prisnivån är och om rean är fiktiv, säger Seppälä.

Minst 10 procent

Enligt lagen måste det slutliga priset på en produkt framgå. Men då det är rea brukar också det gamla priset framgå tydligt.

–Det är ett marknadsfö-

ringstrick. Ju större rea som priset visar på, desto större antas åtgången vara.

Men försäljarna måste kunna bevisa att rabatten är verklig och att produkten sålts till det gamla priset innan rean inleddes. I annat fall kunde butikerna höja priset kraftigt för en stund och på så vis sälja varan till ett kraftigt nedsatt pris då det är rea.

Under en rea måste priset på en produkt sänkas med minst tio procent. Dessutom måste en betydande del av varorna i en butik säljas till nedsatt pris för att man ska få marknadsföra rabatterna som en rea. Annars rör det sig bara om nedsatta priser på enskilda produkter, vilket i så fall ska framgå. (FNB)

Världen just nu

Brokig Obamaregering klar

■**STOCKHOLM.** Demokrater och republikaner, ”latinos”, Asienamerikaner och svarta – Barack Obamas nu klara USA-regering får godkänt för sin brokighet.

Till och med en Nobelpristagare får plats, men alla kan inte vara nöjda – sydstatere känner sig förfördelade.

Innan han på lördagen lyfte mot juledighet med släkten på Hawaii presenterade Obama de sista tunga namnen bland de makthavare som ska ta över USA i januari.

Bland de sista namnen finns Ray LaHood som transportminister. Han blir efter försvarsminister Robert Gates och handelsrepresentanten Ron Kirk den tredje republikanen i Obamas inre krets.

”Stor dag”

Den andra uppmärksammade utnämningen som kom i fredags är arbetsmarknadsminister Hilda Solis – en kvinna med rötterna i Mexiko och Nicaragua ger Obama både köns- och minoritetspoäng.

Solis och de Mexikoättade Bill Richardson och Ken Salazar, handels- respektive inrikesminister innebär tre ”latinos”.

–Vi är glada över att han lyssnade på den latinamerikanska gruppen som gick ut och levererade åt honom på valdagen. Det är en stor dag för de spansktalande, säger representanthusledamoten Joe Baca till amerikanska medier.

Lite beroende på var man drar gränsen för själva regeringen har Obama nominerat ungefär fem kvinnor-tillräckligt för att undvika skarp kritik, men det innebär ändå fortsatt stark manlig majoritet.

Missnöjda sydstatere

Och det innebär kanske lite förvånande att han inte bryter någon ny mark. ”Vid början av sin första mandatperiod hade president Bush utnämnt fyra kvinnor till sitt kabinett. Bill Clinton hade fem kvinnor i sitt kabinett när han började, och George Bush den äldre samt Ronald Reagan hade två var”, skriver The Washington Post.

–Antalet kvinnor ser inte toppen ut, säger Kim Gandy på kvinnogruppen National Organization for Women till tidningen.

–George Bush började med lika många och Bill Clinton hade, som mest, nio av 19.

Mer missnöje kommer från sydstater, och då i synnerhet de annars ofta republikanska delstaterna North Carolina, Virginia och Florida, som Obama vann den 4 november. Den ende utnämnde som ses som sydstatere är den nämnde handelsrepresentanten Kirk.

–Obama gjorde oerhörda framsteg för demokraterna i och med segern i de tre stora sydstaterna – och struntade i dem, säger Larry Sabato vid University of Virginia i en intervju med mediegruppen McClatchy Newspapers. (FNB–TT)

Yngre nobbar tryckta medier

■**STOCKHOLM.** Tre av fyra ungdomar i Sverige i dag väljer att läsa nyheter på internet i stället för i tryckta tidningar, men andelen sjunker tydligt med stigande ålder, visar en ny rapport.

I år uppger 75 procent av ungdomarna i åldern 16-24 år att de till viss del läser nyheter på internet i stället för i tryckta tidningar. Bland 25-34-åringar är andelen nästan lika hög, 73 procent, visar en rapport från Statistiska centralbyrån (SCB).

I samtliga åldersgrupper är det fler män än kvinnor som föredrar internetnyheter.

Siffrorna visar att tryckta medier är mer populära ju äldre människor blir. I gruppen 65-74 år uppger 28 procent att de till viss del läser nyheter på internet i stället för i tryckta tidningar. Ändå har 58 procent av de svarande i den gruppen tillgång till internet i hemmet. (FNB–TT)

50-öringen försvinner

■**STOCKHOLM.** Sveriges riksbank föreslår för riksdagen att 50-öresmyntet (drygt 4 cent) avskaffas den 30 september 2010. Orsaken är att den alltmer sällan används som betalningsmedel. Också handeln i Sverige vill att myntet avskaffas.

–Vi tittar även på behovet av tusenlappen (90 euro). Vi ser ju att efterfrågan på tusenlappen har minskat, säger Leif Jacobsson, projektledare på Riksbanken.

Utredningen, som just nu pågår, har ytterligare frågor uppe till diskussion: Att eventuellt återinföra en tvåkrona, att införa en tvåhundrakronorssedel, samt att ersätta tjugokronorssedeln med ett mynt.

–Vi ska lämna en rapport till Riksbankens direktion i vår, sedan får vi se hur direktionen och riksbanksfullmäktige ställer sig, säger Leif Jacobsson. (FNB)

Fler hemlösa i Köpenhamn

■**KÖPENHAMN.** Antalet hemlösa människor från Östeuropa stiger stadigt i Köpenhamn. I december förra året visade en undersökning på 110 hemlösa. Ett år senare har den siffran stigit till cirka 500.

Största delen av de hemlösa är romer från Rumänien. Men att de kommer till Danmark ses inte med blida ögon av välfärdsminister Karen Jespersen (Venstre). Förra året sade hon att Danmark inte skall vara ”en värmestuga” för dessa människor.

Hon hotade de frivilligorganisationer som öppnade sina dörrar med indragna bidrag. Den danska sociallagen omfattar inte utlännningar som inte kan försörja sig själva.

Enligt Köpenhamns kommuns gatugrupp är det stor skillnad på hur de olika ländernas ambassader hjälper sina egna invånare. Kommunikationen med den polska ambassaden och de baltiska ländernas ambassader fungerar bra. På den rumänska ambassaden talar man för döva öron. (FNB–TT-Ritzau)

Många minnen vaknar inför julen

■ **När jag går** intet anande på den kullerstensbelagda Stora Nygatan i Gamla stan i Stockholm med inköpskasse i handen närmar sig en prydlig ung dam. Hon lägger huvudet lite bedjande på sned. Jag utgår ifrån att hon vill fråga om vägen till någon adress och stannar upp.

Hon vill att jag ska delta i en liten enkät för Sveriges radios P1, programmet ”Kropp och själ”, för ett inslag planerat till förmiddagen 23 december, dagen före julaftonen. Hon vill att jag berättar om mitt starkaste minne här i livet.

Det var inte lätt att på stående fot i ett begynnande julvimmel komma på något svar. Därför blev det ett riktigt litet samtal, som väckte känslor långt inne i medvetandet. Radiojournalisten frågade träget vidare.

Barndomen ger de mest pockande minnena när man varit pensionär i några år, fann jag till min egen överraskning – åtminstone i den akuta svarssituationen. Tids-

För min del/
Hasse Svensson
has.se.svensson@telia.com

spannet är i en 70-åringars fall av exklusivt slag.

De allra flesta av alla människor som bor, lever och andas i dag har inga personliga minnen från 1940-talet – de var ju inte med. Men det var jag och mina allt färre medöverlevande från den tiden. Särskilt nämnde jag minnen från barn-domssomrar i Vårdö Lövö, hos Mormor och Morfar och alla släktingar och grannar runt dem. Dessa minnen har jag återkallat otaliga gånger, medan många minnen från långt senare tider bleknat.

I Vårdö fanns då inte elektricitet, inga maskiner. Cyklar förekom. Men jag minns inte att jag såg någon traktor eller bil. Vägarna var enkla, med gräs mellan hjulspåren efter kärror och skindor.

Men det fanns telefon i de flesta gårdarna. Apparaten ansågs kräva starka stämband hos dem som använde den. ”Vi ses klockan tre - om jag lever då”, ropade mormor i luren för att höras ända till väninnan i Vargata. På så sätt höll hon sig också ödmjuk inför högre makter, som ju var de som ytterst bestämde.

Allmänna transporter saknades helt. Jag minns att morfar en gång hämtade mig, sommarpojken från Stockholm, vid passbåten från Bomarsund. Den angjorde en brygga vid Steget, söder om kyrkan. Den stora hästen drog en liten kärra på två hjul. Grindarna var många på vägen till Lövö. Jag sprang och öppnade och stängde dessa medan ekipaget hela tiden höll sin makliga fart.

Främst minns jag de varma människorna, som jag omfattade med självklar och innerlig kärlek. Vi små var alltid sedda, fick mycket värme. Vi var med om det som hände kring gårdsplanen och deltog i utfärderna till kossorna, brömsarna och fästingarna vid mjölktdags. Jag blev också lite bekant med hästarna, hönsen, fåren.

Älskade människor blir allt finare minnen ju längre tiden lider. De framstår i ett alltmer förklarar ljus, faktiskt som något av blinkande fyrar i minnets dimmor.

Radioreportern ville ha flera minnen. Jag minns ännu med smärta hur jag 1945, efter det katastrofala andra världskrigets slut, kunde läsa om hur nazistregimen i Tyskland brutalt dödat miljontals försvarslösa människor. Först drygt 60 år senare klarnar den totala förfärliga omfattningen av folkmorden.

Många minnen hänger samman med det i min barndom ännu unga filmmediet. Jag grät ljudligt på

gatan efter att tillsammans med min unge Pappa ha sett Walt Disneys tecknade film ”Bambi”. Jag klarade inte scenen där en jägare skjuter rådjursmamman.

Seriefiguren ”Stålmannen”, förresten årsbarn med mig, publicerades första gången i USA 1938. Mötet med denne superhjälte hör också till de distinkta minnena. Även den muskulöse djungelhjälten Tarzan bland aporna (egentligen lord Greystoke) född i en bok av **Edgar Rice Burroughs** redan 1914, är oförglömlig. Det var hjältemod, ordning och reda inte bara i Metropolis utan också i Afrikas djungel.

Men allra mest greps jag som gosse av Robinson Crusoe, skildrad i en bok av **Daniel Defoe**. Den utkom redan 1719, alltså för snart 300 år sedan. På en ö i Stilla havet, lååååånt utanför Chile, fick den genom skeppsbrott strandsatte unge britten Robinson helt på egen hand bygga upp en tillvaro. Robinson skaffade sig lamor som

husdjur och räddade en färgad yngling från kannibaler som gjort strandhugg på ön. Nykomlingen fick namnet Fredag och lärdes upp till lydig och trofast tjänare – men var framför allt en livsnöd-vändig medmänniska.

Hjältarna var sporrande. Men när minnet nu var uppvärmt förblir det många människor i min närhet eller fjärran som jag omfattar med tillgivenhet och glädje. När jag började summera visade de sig vara många fler än de jag mindes vid den mediala överraskningen på Stora Nygatan.

Noteringen

Minne har minst lika mycket med nuet att göra som med det förflutna, för minnen är subjektivt konstruerade i nuet. Litteraturprofessorn **Merete Mazzarella** i Svenska Dagbladet 12.5.07.

debatt

Vad var tanken med miljölagen?

■ **Några** reflektioner efter att personligen deltagit i Proans infotillfälle och även tagit del av tidningarnas skrivelser om MISE:s stämma.

Kommunernas roll i avfallshanteringen finns stipulerad i lagen och torde vara klar men är den det? Enligt miljöminister **Katrin Sjögren** vill inte kommunerna ta sin del av kostnaderna fast såväl lag som EU-direktiv säger att den kan göra utan de hänvisar till att det är invånarna/ skattebetalarna/ väljarna som skall stå för notan.

Man får den känslan att den soppa som kommunerna nu har tillagat så vill de att medborgarna allena skall klara upp eller har jag missförstått något?

Vid infotillfället kom det fram att kommunerna har givit Ålands Problemafval Ab i uppgift att samla in återvinningsmaterial inklusive förpackningsmaterial, dock långt före producentansvaret för förpackningar trädde ikraft 01.01.2006.

Verksamheten har fortgått utan någon större reaktion ifrån ÅPAB:s ägare fast huvuddelen av verksamheten inte har hört till dem under snart 2 år. Verksamheten går även på minus, d v s arbetet med insamlingen och transport åter upp intäkterna för materialet och resten finansieras genom MISE avgifter och övriga kommuners penningtillskott? Hur tänker kommunerna lägga upp denna verksamhet i framtiden?

Ytterligare bör varje inblandad ställa sig frågan att är dagens hantering/ sortering faktiskt det bästa ur miljöhän-

seende?

Ansvaret för förpackningarna ligger på företagen och ohjälpligt så har de vaknat ytterst sent, d v s nästan 2 år efter att lagen har trätt ikraft så har de kommit till den slutsatsen att lagen bör ändras, bättre sent än aldrig.

Tvärtom mot vad miljöminister Katrin Sjögren sade så har inte Åland valt en strängare miljölag än riket utan enbart ett tyngre kostnadsansvar för de åländska företagen? Jag har inte funnit en enda punkt som skulle medföra något mer för miljön i den åländska lagen? Företagen själva har inte heller kunnat hitta på en endaste grej i lagen som kunde ge företagen t ex liknande morötter som Tax-Free, pakethantering och internetspel och personligen har jag inte heller kommit på hur man kunde svänga lagstiftningen till de åländska företagens fördel.

Lagen i dess nuvarande form ökar enbart byråkratin och tilläggsarbete bör göras i många led för att företagen skall få någon klarhet i det hela. Företagarorganisationerna borde per omgående presentera siffror och övriga uträkningar för detta arbete så att alla inklusive lagstiftarna får klart för sig vad det handlar om i tid och pengar som i slutändan skall läggas på en varas slutpris till konsumenten.

Det verkar som om aktörerna i den åländska avfallssoppan bara ökar i o m att det nu är ytterligare kommuner på väg ut ur MISE. Några har anlitat KLARA och vissa kommer att sköta det själva.

PRODUCENTANSVAR ÅLAND AB

Välkommen till Proans!

Producentansvar Åland Ab (Proans) är en ny organisation som har bildats i höst för att hjälpa förpackningsproducenter att uppfylla det **producentansvar som alla förpackningsproducenter på Åland enligt lag måste uppfylla**.

Proans är Ålands lösning på producentansvaret för förpackningar av **metall, aluminium, plast, trä, papper/kartong och wellpapp**.

Proans hjälper ditt företag att samla in förpackningar som ditt företag enligt lag är skyldig att ta hand om. Era kunder har möjlighet att returnera dessa förpackningar till Proans insamlingspunkter som finns över hela Åland. Mer information om producentansvaret och medlemsavgifter finns längre ner på denna sida.

För att ansluta er till Proans Åland fyller ni i den bifogade blanketten och returnerar den till Proans, Elverksgatan 1, 22100 Mariehamn eller elektroniskt via info@proans.ax.

Denna information har skickats ut till ca. 2200 företag på Åland.

Med vänlig hälsning,

Fredrik Karlsson,
VD
Producentansvar Åland Ab

[Anmälningssblankett \(pdf\)](#)

[Frågor och svar \(pdf\)](#)

<http://www.regeringen.ax/socialomiljo/miljo/forpackningar.pbs>

Hemsidan. ”PROAN:s roll då? Ja de skall plocka ur de förpackningar som hör till deras bord d v s de företag som anlitar dem för insamling av deras förpackningar.” skriver insändarskribenten.

Om jag har förstått det rätt så är alla de åländska kommunerna delägare i ÅPAB oberoende om de är MISE anslutna eller ej och det torde medföra att det blir ytterst svårt att hålla de olika ägarintressena isär.

PROAN:s roll då? Ja de skall plocka ur de förpackningar som hör till deras bord d v s de företag som anlitar dem för insamling av deras förpackningar. Märkväl att företagen själva får samla in sina förpackningar så aktörerna som vill samla in förpackningar kan bli många och hur skall man hålla reda på vad som tillhör vem?

Landskapet skall fungera som övervakare. Lycka till!

Åländska politiker har valt en egen miljölagstiftning istället för en blankettlag och det skulle vara intressant att höra vilka tankebanor som gällde kring detta beslut?

Låt oss dock nu lugna ner oss för lite julfriid, men var och en kan säkert under helgen tänka över situationen och hur det hela kan lösas. Jag är dock övertygad om att en lösning finns men det kanhända att man bör strukturera upp hela avfallshanteringen ifrån

grunden?
Krister A. Martell

önskar alla
en Fridfull Jul

God jul, ni i Mise

■ **Till er alla** som är missnöjda med Mise.

Jag önskar styrelse och personal i MISE/ÅPAB en fridfull jul och arbetsro fram till stämman i februari 2009. Då kanske tomten har en möjlighet att komma med en positiv lösning på problemen.

Vilket skulle vara den bästa lösningen för de Åländska kommunerna.

God Jul och Gott Nytt År
Stig Mattsson
Ersättare i MISE
och ordinarie i ÅPAB
Hammarland

★★★ KALMERS ★★★

God Jul & Gott Nytt År

önskar vi alla våra kunder och leverantörer genom en inbetalning till Barncancerfonden

GIGANTEN

Vi önskar alla kunder och samarbetspartners en riktigt God jul och ett Gott Nytt År!

När jag blir stor ska jag ha en riktig bil från Bilcenter...

- DET HANDLAR OM KVALITET -

BILCENTER
www.bilcenter.ax

Uppgårdsvägen 18 • Bilsäljningen tel 12551
Öppet: vardagar 9-17, lördagar 10-13 • Reservdelar tel 12552, vardagar 8-16

24/12 och 27/12 har vi stängt

STUDIEPRENUMERERA

Prenumerera på Nya Åland under din studietid och få studierabatt.

Fem månader kostar **51€*** och ett helt år får du för **125€***

nyan.ax

Om du vill läsa nyan på nätet gå in på www.nyan.ax/enyan och registrera dig, gör en beställning/betalning över nätet.

Som studerande får du 25% rabatt på 3 mån e-nyan

11€

(normalpris. 15 €)

Erbjudandet gäller för studerande som inte bor hos föräldrarna och studerar på heltid.

Ja visst!

- ☐ Jag vill studieprenumerera på Nya Åland fram till 31.5.2009 för endast **51,-** (norm. 87,50)
- ☐ Jag vill studieprenumerera på Nya Åland fram till 31.12.2009 för endast **125,-** (norm. 199,-)
- ☐ Jag vill även ha TV-tidningen!

Namn: _____
Adress: _____
Postadress: _____
Telefon: _____
Skola: _____

*Porto tillkommer på prenumerationer utanför Åland.
Fastlandet 1€/mån, Sverige 2€/mån

Nya Åland
bjuder på portot

Nya Åland
Svarsförsändelse
Avtal 22100/41
22103 Mariehamn

ÅLANDS POLISMYNDIGHET ÄLGKAUCTION

Tisdag 23.12 kl 14.00
i Dahlmans slakteri.
Kontant betalning.

Hej båtfolk!

Skepparintyg till våren?

Internetkurserna
startar 12 januari

ANMÄL DIG NU!

www.alandianavigation.ax

Tipsa SPORTEN dygnet runt

Tel 0457 324 4444

BLÅSIPPA

169 €

GULDVIVA™

JULÖPPET:
Vardagar 10-20, julafton 10-12
Lördag 11-14
www.guldviva.com

► LEDIGA PLATSER

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

lediganslår följande tjänster att sökas **senast fredag 9.1.2009, kl. 15.00.**

1. En **ordinarie biträdande avdelningsskötare** med aktuell placering vid medicinska polikliniken.

2. Ett **långtidsvikariat som sjukskötare** vid rehabiliteringsavdelningen.

Kompetenskrav enligt reglemente.

Lön enligt gällande avtal.

Tillträde enligt överenskommelse.

Närmare upplysningar gällande punkt 1 lämnar avdelningsskötare Ann-Lis Wickström tel. 535238, eller e-post, ann-lis.wickstrom@ahs.ax.

Närmare upplysningar för punkt 2 lämnar vik. avdelningsskötare Agneta Lindberg-Sjöblom tel. 535259, eller e-post: agneta.lindberg-sjoblom@ahs.ax.

Ansökan riktas till vik. överskötare Christel Lindberg, tel. 535157, e-post: christel.lindberg@ahs.ax

Ålands hälso- och sjukvård
Översköterskansliet
PB 1055
22111 Mariehamn

► LEDIGA PLATSER

LEMLANDS KOMMUN

Socialnämnden i Lemland

lediganslår ett tillfälligt arbetsavtalsförhållande som

GRUPPASSISTENT

inom barnomsorgen, 30 h per vecka, under perioden 12.1.2009 – 31.5.2009.

Aktuell placering är daghemmet Saltkråkan i Järsö.

Kompetenskrav: Assistentutbildning, barnskötare, närvårdare eller motsvarande.

Lön: Enligt gällande avtal och kompetens.

Straffregisterutdrag skall uppvisas innan tillträdet.

Sedvanliga ansökningshandlingar skall vara socialnämnden i Lemland tillhanda **senast 7.1.2009 kl 15.00** under adress: Kommungården, Kommunrundan 7, 22 610 Lemland.

Närmare upplysningar ges vid socialkansliet tfn 349 440.

Lemland den 22.12.2008.

► ÖVRIGT

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Ålands hälso- och sjukvård meddelar att telefonväxeln under julhelgen 2008 är öppen följande tider:

24.12 kl. 10-16
25.12 kl. 10-18
26.12 kl. 10-18

Under övriga tider nås avdelningarna direkt på följande nummer:

Barnavdelningen	535 362
Gynekologi- och BB-avdelningen	535 183
Intensivvårdsavdelningen	535 400
Kirurgiska avdelningen	535 269
Medicinska avdelningen	535 194

(s) tog initiativet till trygghetslarm

■ **Regeringen** har med pressmeddelande och presskonferens meddelat att nu skall kvinnor som är utsatta för våld få tillgång till trygghetslarm. Dessutom framförs att initiativet till trygghetslarm kommer från jämställdhetsdelegationen. Det stämmer att ärendet också varit i delegationen men initiativet kommer från lagtinget.

Bakgrunden är följande. I mars 2008 lämnade landshövdingen ett meddelande om jämställdhet till lagtinget. När meddelandet diskuterades föreslog **Carina Aaltonen** att trygghetslarm borde införas för att skydda de kvinnor som hotas av män som bryter mot besöksförbud men givetvis också för andra som känner sig hotade.

Meddelandet gick till lagut-

skottet och där följde **Barbro Sundback** upp ärendet och utskottet skrev enhälligt in att det är viktigt att det finns trygghetslarm. I början av juni godkände lagtinget lagutskottets betänkande över meddelandet om jämställdhet. Sedan hände ingenting.

I början av november fick lagtinget förslaget till landshövdingens budget för år 2009. Eftersom ingenting hänt på ett halvt år efter att lagtinget beslutat om larmsystemet skrev vi dvs Carina Aaltonen, **Camilla Gunell** och Barbro Sundback, en finansmotion och krävde åtgärder för införande av trygghetslarm. Den 13 november debatterades motionen i lagtinget och ansvariga ministern **Roger Eriksson** informerade att

nu skulle han, polisen och jämställdhetsdelegationen ha möte den 24 november om införande av trygghetslarm.

Den 12 december hade finansutskottet behandlat budgeten och finansmotionerna. Finansutskottet godkände två motioner. Den ena av dem var motionen om trygghetslarm. Godkännandet av motionen berodde på att ingenting hänt i frågan sedan lagtingets beslut i juni 2008. Den 19 december slutförde lagtinget budgetbehandlingen.

Initiativet till trygghetslarm togs således för nio månader sedan av socialdemokraterna i lagtinget. Sedan dröjde det hela nio månader innan landskapsregeringen tog tag i frågan på allvar.

Presskonferensen var ett mediatrick av regeringen för att köra över socialdemokraterna och framställa sig själv som initiativtagare. Den falska propagandan är uppenbar när man beaktar att larmet inte alls införs nu till jul vilket skulle ha varit viktigt utan först någon gång i februari nästa år. Ett år efter att initiativet togs i lagtinget.

Det är viktigt att kvinnor samarbetar. Vi är uppriktigt glada över att trygghetslarmet nu är under verkställighet. Men som i allt samarbete krävs ömsesidig respekt ifall det skall vara hållbart och ömsesidigt.

Med hopp om en fridfull helg utan våld och fylla.

Carina Aaltonen (s)
Camilla Gunell (s)
Barbro Sundback (s)

Visst måste man få finnas till!

■ **Tack Harriet T.** för din både sakliga och känslomässigt engagerade ledare där du undrar var respekten och empatin finns för våra gamla efter att stadsfullmäktiges majoritet röstat nej till några tjänster för pensionärer, sjukpensionärer och handikappade i Mariehamn.

I dessa fall är ju inte fråga om några pengar att tala om! För mig framstår det som

om stadsfullmäktiges majoritet drivs av någon slags, för mig, obegriplig och oförsvärlig form av politisk/ideologisk fundamentalism som säger att enbart lagstadgade sociala utgifter kan godkännas. Icke-lagstadgade utgifter däremot kan aldrig godkännas – hur behövliga och önskade de än må vara!

Kalle Fogelström (s)

► LEDIGA PLATSER

Lemlands grundskola anställer en

elevassistent

för enskild elev med en arbetstid om 23 timmar per vecka, 59,74 %.

Anställningen pågår under tiden 1.2 – 7.6.2009 med eventuell förlängning. Lön erläggs enligt avtal, 1 073,22 €/månad.

Arbetet som elevassistent kommer att vara förlagt i första hand i åk 1-3 i en åldersintegrerad klass.

Vid eventuella frågor kontaktas skolföreståndare Hans-Erik Persson tel 349510 (tj) eller 35410 (hem)

Ansökan skall vara skolnämnden tillhanda **senast den 8.1.2009, kl 12.00** under adress: Lemlands grundskola, Skolvägen 3, 22610 LEM-LAND.

Skolnämnden i Lemland

Plocka upp skräpet efter dig!

■ Vem är det som kastat en ölburk och ett tomt cigarettpaket i diket bredvid postlådan i Hammarland Lillbolstad?

Skräpet har legat där i flera dagar nu och det ser verkligen fult ut.

Jag är själv opererad och har benprotes så jag kan inte plocka upp det.

Sigmar Lundell

Ring och tipsa!

0457-313 4444

Nya Åland
☆☆☆

Mariehamns omsorg om äldre och om stadstjänstemän

■ **Om jag förstått** det rätt, har våra stadspolitiker tillstyrkt en yrkan av stadens tjänstemän att inställa staden för stadens åldringar av den orsaken att det var för ansträngande för tjänstemännen att administrera två städflickor.

Omsorg om stadens tjänstemän är naturligtvis viktig. Så finansierar vi ju också

med våra skattepengar fri tillgång till ett omfattande utbud av olika friskvårdsaktiviteter för att hjälpa dem klara av sina uppgifter.

Men som jag har svårt att tro att röstningen mot städhjälp för våra åldringar speglade en medveten vilja och avsikt, föreslår jag att fullmäktige tänker över saken och röstar igen.

Yvonne Rubey

Bakåtsträvande i Hammarland

■ **Under de 14** kommunstyrelsemöten som hållits i Hammarland under året 2008 så har det varit 8 omröstningar i styrelsen sedan centern tog över majoriteten i kommunen. Oppositionen i Hammarlands framtid bestående av liberalerna, socialdemokraterna och de obundna i kommunstyrelse och kommunfullmäktige har förlorat samtliga omröstningar till majoriteten i centern.

Till många av omröstningarna i styrelsen har oppositionen klokt reserverat sig till majoritetens beslut.

Henrik Lagerberg (s)

Maila mig

■ **Svar** till "Fastighetsbolag 108".

Självklart kan ni få en offert! Det är bara för er, och alla andra bostadsbolag som är trötta på MCA, att maila mig på hasse@alcom.ax så ska jag se till att ni får ett pris och ett förslag på lösning som

är anpassat till er fastighet.

Jag är säker på att vi kommer fram till en lösning som ni blir nöjda med. Ser fram emot att ni tar kontakt!

God Jul,
Hasse
Alcom

TV-programmet

måndag 22 december

7.00 **Gomorron Sverige** [9121844]

8.15 **Julkalendern: Skägget i brevlådan**

8.30 **Gomorron Sverige** [9618532]

10.30–12.30 **UR** [3531396]

13.00 **Rapport** [70071]

13.05 **Sportspegeln (R)** [645777]

13.35 **Isklättring i Vettisfossen (R)** [440261] Norskt naturprogram.

14.00 **Under solen** [6416938]

FILM Svenskt drama från 1998. I rollerna: Rolf Lassgård, Helena Bergström.

16.10 **Gomorron Sverige** [6226532]

17.00 **Rapport** [26919]

17.05 **Scouts safari** [239377]

17.25 **Owl** [6866377]

17.30 **Skrotnisse och hans vänner** [70367]

17.40 **Kroppsnära** [7685367]

17.45 **Planet Sketch (R)** [749984]

18.00–18.55 **Bolibompa** [41367]

18.00 Jultomtens lärling [60280] 18.10 Rorri Racerbil (R) [1435071] 18.20 Lycka är [3309613] 18.25 Var ligger tomteland? (R) [90025]

18.55 **Sportnytt** [3492377]

19.00 **Rapport** [33862]

19.10 **Regionala nyheter** [9395261]

19.15 **Oväntat besök** [369613] Dansk underhållningsserie från 2007. Del 3. Camilla Ottesen söker upp personer som har bosatt sig utomlands. Programledare: Camilla Ottesen.

19.45 **Julkalendern: Skägget i brevlådan (R)** [664174]

20.00 **Kulturnyheterna** [57613]

20.15 **Regionala nyheter** [5536716]

20.30 **Rapport med A-ekonomi** [280]

21.00 **Julkonsert – Sång för livet** [30532] Konsert. Del 1 av 2. Storslagen julkonsert i Globen i välgörenhetens tecken under ledning av Kjell Lönnå och med 3 000 körsångare. Även 25/12.

22.00 **Dans** [36716] Christmas Cup. Även 27/12.

23.00 **Vanessa Beecroft och tvillingarna** [4385919]

0.40 **Kulturnyheterna (R)** [5906507]

0.55 **Åkalla** [9648491] Del 3 av 4.

1.40 **Dansbandskampen (R)** [7572236]

3.10–7.00 **SVT24** [80850033]

16.50 **Guds-tjänst (R)** [6921754]

17.35 **Landet runt (R)** [1105006]

18.20 **Nyhetsstecken** [8596174]

18.30 **Oddasat** [39822]

18.45 **Uutiset** [470342]

19.00 **Nobelpriset 2008 – Nobelforum** [85483] Intervju. Jonathan Mann gör CNN Internationals stora intervju inför publik med fredspristagaren Martti Ahtisaari efter prisutdelningen i Rådhuset i Oslo. Även 25/12, 28/12.

19.50 **Konst som retat många** [1415648] Konstprogram. Om mordet på någon som en del tyckte var martyr och andra tyckte var mördare, kåserar Bengt Lagerkvist.

20.00 **Vem vet mest? – julspecial** [9803] Frågesport. Dan före dan före dan tävlar tolv av vinnarna från årets fredagsfinaler om en fördubblad vinstsumma – 20 000 kronor. Även 26/12, 28/12.

20.30 **2020** [8174] Miljöprogram. Del 7 av 8. Mat. Varifrån kommer maten i framtiden? Odlas julsinkan på laboratorium eller kommer den från ekologiska, klimatsmarta gårdar?

21.00 **Efter Halal** [93272] Samhällsprogram. Del 8 av 8. En paneldiskussion om ett av SVT:s mest omdebatterade program.

22.00 **Aktuellt** [9667]

22.30 **Rik av en slump** [8938] Dansk dokumentärserie från 2007. Del 2. Peter Jepsen, Henrik Sørensen och Poul Frederik Jensen har alla tre blivit plötsligt och oväntat rika. Även 27/12.

23.00 **Sportnytt** [61483]

23.15 **Regionala nyheter** [1265984]

23.25 **Rapport** [2053445]

23.30 **Judisk högtid** [22764] I veckan firas högtiden chanukka. Med sång och musik i synagogan på Södermalm i Stockholm tänds chanukkaljusen för att lysa upp vintermörkret.

0.15 **Christian Lindberg x 3 (R)** [6489014] Veckans konsert. Även 27/12.

1.15 **Young at Heart (R)** [5330472]

2.15–2.45 **Vetenskapsmagasinet (R)** [1510897] Faktaprogram. Del 9 av 10.

7.30 **Nanny** [641826]

8.00 **Alla älskar Raymond** [816006]

8.25 **Just shoot me** [7272377]

8.55–9.50 **Montel Williams show** [4196087]

10.40 **Top model 9 (R)** [9932731]

11.35 **Top model 9 (R)** [3615483]

12.30 **Rachael Ray** [8377025]

13.25 **Alla älskar Raymond (R)** [4220754]

13.50 **Våra bästa år** [5674321]

14.40 **Oprah Winfrey show** [1221377]

15.35 **How I met your mother (R)** [4661193]

16.00 **Project runway** [214464]

17.00 **Top model 9** [127984]

18.00 **Top model 9** [121700] Amerikansk modelltävling från 2008. Del 11 av 13. De fem deltagare som är kvar reser till Shanghai för att tävla. Programledare: Tyra Banks.

19.00 **How I met your mother** [524613] Amerikansk komediserie från 2005. Del 21 av 22.

19.30 **2 1/2 män** [523984] Amerikansk komediserie från 2003.

20.00 **Singing bee** [346434] Svenskt underhållningsprogram från 2008. Del 9. Ikväll ska den nionde och sista finalisten utses. Programledare: Hanna Hedlund.

21.00 **Design: Simon & Tomas** [699006] Svenskt inredningsprogram från 2008. Del 12.

22.00 **Cityakuten** [688990] Amerikansk dramaserie från 2007. Del 6 av 22. Morris visar den nyblivne läkarkandidaten Chaz några riskfyllda behandlingar, försätter en patient i fara och blir föremål för Banfields vrede.

23.00 **Prison break** [506342]

0.00 **2 1/2 män (R)** [218781]

0.30 **Navy CIS** [6617192]

1.25 **Weeds** [77133588]

2.00 **Weeds** [1641878]

2.35 **Weeds** [62043304]

3.10 **Förhåxad** [5061052]

4.05–5.50 **Path of destruction** **FILM** [8810149] Amerikansk science fiction från 2005. I rollerna: Danica McKellar, David Keith.

6.00 **Hundjobb (R)** [499290]

6.25 **Lättlagat (R)** [8342193]

6.50 **Nyhetsmorgon** [28918648]

11.00 **Air Bud – vilken lirare** [993826]

FILM Amerikansk komedi från 1997. I rollerna: Kevin Zegers, Michael Jeter.

12.35 **Giftiga djur med Nigel Marven (R)** [6698174]

13.35 **Vingården (R)** [4081700]

13.45 **Nyhetskanalen** [5429613]

14.00 **Trav: Dagens rätt** [869803]

14.30 **Jul med Sanna, Shirley och Sonja (R)** [7754648]

15.25 **Nyhetskanalen** [7574754]

15.30 **Nigella (R)** [625716]

16.15 **Blue jean confidential** [9748280]

17.20 **Brudens far 2** [74000648]

FILM Amerikansk komedi från 1995. I rollerna: Steve Martin, Diane Keaton.

19.25 **Keno** [5484358]

19.30 **Lokala nyheter** [883938]

19.35 **Lokalt väder** [5483629]

19.40 **Ekonominyheterna** [9081700]

19.50 **Vädret** [9087984]

20.00 **Nyheterna** [624667]

20.30 **Monikas mat (R)** [623938] Svensk matlagningsserie. Julbord.

21.00 **Jul med Ernst** [697648] Svenskt underhållningsprogram från 2008. Del 2 av 2.

22.00 **Seriestart: Anne på Grönkulla – en ny början** [686532] Kanadensisk dramaserie från 2008. Del 1 av 3. Även 29/12.

23.00 **Nyheterna** [125071]

23.25 **Sporten** [3394006]

23.35 **Vädret** [6760716]

23.38 **Lokalt väder** [306760716]

23.40 **Hey Baberiba (R)** [5052209]

0.05 **Volvo Ocean Race – veckomagasin** [1867323]

0.40 **'Allå, 'allå, 'emliga armén – julspecial** [7752120]

1.40 **Cutthroat island** [69518255]

FILM Amerikansk action från 1995. I-rollerna: Geena Davis, Matthew Modine.

4.00 **Hope & Faith (R)** [3770675]

4.25 **Hope & Faith (R)** [9411781]

4.55 **Inte helt perfekt (R)** [3955781]

5.20–6.50 **Messiah (R)** [9317781]

6.00–10.00 **God morgon med A-laget**

16.10 **Arkivpärlor** ”Lampan” från 1969, ett program av Martin Rehnberg.

16.44 **Närbild**

17.14 **Kortnytt**

17.15 **Lockie Leonard** Del 2 av 26. Stormig måndag.

17.40 **Min syster och jag** Del 2 av 16.

17.45 **Julkalendern med BUU-klubben** Lasse och Maja ska hitta en julklapp till polismästaren.

18.15 **TV-nytt**

18.30 **Uteliv: Björnens rätta ansikte** Varför anfaller björnen ibland människor? Vad kan man göra för att undvika olyckliga konfrontationer med skogens största rovdjur, och har man egentligen anledning att vara rädd för björnar?

19.00 **Min stora dröm: Löparen** En familjefar intresserar sig för långdistanslöpning. Loppet på 100 km är smärtyfyllt, men han drömmer om ännu längre sträckor. DR, Danmark.

19.30 **Äventyr på haven** Del 2 av 10. De utvalda.

20.00 **TV-nytt**

20.20 **Sportnytt**

20.25 **Strömsö** Fritidsmagasin om bl a mat, trädgård, hobby och Dövtextning.

21.04 **5 minuter**

21.10 **Artistporträtt: Vem var Gaby Ross?**

22.10 **Dok: Den mystiske modeskaparen Lagerfeld** Den franske dokumentärfilmaren Marconi följde med kamera modevärdens mest mytomspunna modeskapare.

23.35 **Oddasat**

23.50 **På resa med Homo sapiens** Del 1 av 3. Seriestart. Vad gör oss unika? Forskare har upptäckt en tidigare oanad potential för mänskliga förmågor hos olika djurarter.

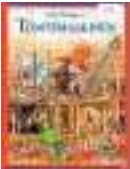
0.20–1.08 **Live från Abbey Road** Denna gång: Sheryl Crow, Hard-Fi, Diana Krall.

ÅLANDSKANALEN

Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30.

Julkonsert från Jomala kyrka.

Adventskalendern Tomtemaskinen.

ÅLANDSKANALEN

Kl 20.00-20.55. Möt julen med Mariehamns församling. Kyrkoherde Jan-Erik Karlström möter riksdagsledamoten Elisabeth Naucclér i ett förtroligt samtal. Mycket julmusik och naturligtvis de gamla kära julsångerna.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

6.45–10.00 Gomorron. Med Kjell Brändström. 6.50 Beträktelse. Av Gunnevi Styrström. Sänds även c:a kl. 20:40. 6.55 Ålandsnytt. 7.00 Aktuellt. 7.30 Ålandsnytt med sportnyheter. 8.00 Aktuellt. 8.30 Ålandsnytt. 9.00 Musikpaletten. Klassisk musik. 9.30 Ålandsnytt. 9.45 Sagostunden. Sänds även på tisdag kl. 12:30. 10.00–14.00 Mittpådan. Med Tom Wiklund. 10.30 Ålandsnytt med sportnyheter. 11.30 Ålandsnytt. 11.40 Musik. 11.45 Låshörnan: Balladen om Bel Ols. Kent Danielsson läser ur sin roman. Veckans alla avsnitt sänds på söndag kl. 13:00 12.00 Aktuellt. 12.10 Musik. 12.15–12.30 Kulturen. Sänds även kl. 17:45 och i repris på lördag kl. 09:00. 13.00 Ålandsnytt. 13.03 Lyssnarnas 10 i topplista. Sänds i repris kl. 18:10. 14.00 Ålandsnytt. 14.03 Lyssnarnas åländska önskemusik. 15.00 Ålandsnytt. 15.03 Pensionärstimmen. Ett program producerat i samarbete med Mariehamns pensionärsförening. Sänds i repris på lördag kl 15.00. Med Rainer Johansson. 16.00 Aktuellt. 16.15–17.45 Åland i dag. 16.30 Hallå Åland. Sänds i repris på söndag kl: 16:15. 17.00 Ålandsnytt. Sänds även kl. 19:00. 17.45 Kulturen. Repris. 18.00 Aktuellt. 18.03 Ålandsnytt. Sänds även kl. 20:00. 18.06 Musik. 18.10 Lyssnarnas 10 i topplista. Från kl. 13:03. 19.00 Ålandsnytt. Från kl. 17:00. 19.10 Åland i dag. Från kl. 16:15-17:00. 20.00 Ålandsnytt. Från kl. 18:03. 20.03 Åland i dag. Från kl. 17:10-17:45. 20.40–20.45 Beträktelse. Repris.

www.24.ax

Se det med egna ögon!

5.55 **Ettans morgon-tv** [62216938]

9.15 **Dalens härskare (R)** [1877272]

10.10 **Nöjesråvarna** [4851087]

10.30 **Nöjesråvarna** [2046551]

11.05 **Grannar och vänner (R)**

12.00 **Ettans morgon-tv: Dagens rubriker** [36754]

13.00 **Tv-nyheter** [78667]

13.05 **Morgonettan** [696754]

13.45 **Ärade herr Tarzan** [3319358]

14.30 **Läkarna** [2280]

15.00 **Tv-nyheter** [19613]

15.05 **Coronation Street** [2108629]

15.55 **Droppen** [1776261]

16.00 **A-zoom** [4025]

16.30 **Kungskonsumenten** [7716]

17.00 **Tv-nyheter** [14174]

17.08 **Grannar och vänner (R)**

18.00 **Tv-nyheter och väder** [2261]

18.30 **Nyhetsläckan** [8880] Frågetävling om den gångna veckans nyheter. Överdomare är Peter Nyman.

19.00 **Mannen och bilen: Popeda** [17071] Förr brukade mirakelbilen från öst skuffa om-

kull skog, nu växer det gran i den.

19.05 **Prisma: I liv-modern** [454464]

20.00 **Väder: prognoser** [377]

20.30 **Tv-nyheter och väder** [43464]

20.55 **Sportrutan** [4413700]

21.00 **Hemmasalongen: Thomas** [9654735] Thomas lever i isolation.

22.10 **Inkorrekt, Tuomas Enbuske!: Gud finns inte!** [701700]

22.40 **K-kont: Danssteg på det ondas axel** [3150006] De dansande medelålders karlarna i Saikkosen 8 på sin första utlandsturné. Av alla ställen på jorden åker de naturligtvis till Syrien.

23.00 **Tv-nyheter** [96613]

23.05 **Prima** [208532]

23.50 **Presidentens kansli** [7854303] En politisk satir.

0.05 **Fjärrlinjen: Rörmokaren far hem till Polen** [2852526]

1.10 **Nyhetsfönster** [51782830]

4.00–5.55 **Nyhetsfönster** [9393043]

6.00 **Tellus-frågesport** [1442822]

6.50 **Lilla tvåan** [88130629]

12.47 **Drömmen för en katt-tokig** [200411984]

13.15 **Cirkus** [8531290]

14.00 **Där har vi det** [1303]

14.30 **Ljuva Elisa** [1815919]

15.20 **Respasset-specialen: Chile** [6055464]

16.10 **McLeods döttrar** [1991700]

16.55 **Norge runt** [3322613]

17.00 **Harry och dinosaurierna** [65261]

17.21 **Lilla tvåan** [100108209]

17.51 **Julkalendern** [108599261] Del 22: Paketkikare.

18.00 **Den rätta frågan** [43025]

18.25 **Hjärtan i brand** [7381087] Glömskans förbannelser.

18.50 **Tv-nyheter** [4838209]

19.00 **Regionala nyheter** [87342]

19.10 **Sportrutan** [6791396]

19.15 **Tvåans vinterväder** [6798209]

19.20 **Flyttfågelvägen** [728822]

19.50 **Hemmakockar** [274071]

20.20 **På väg mot Djävulså-kern** [5837209] En kort inblick i TV2:s nya serie som börjar

den 7 januari 2009.

20.25 **Flyppo-liser** [914667] I flygpolisernas specialenhet i London fortsätter anställningstesten.

20.55 **Finland år 2030** [993174]

21.25 **Flabbdass** [100006] I den här delen bl a en mamma som plågar sin dotter med gymnastik, gympa samt en tvätterieägare som använder kundernas kläder.

21.50 **Tv-nyheter** [1088990]

22.05 **Gränsen – The Border** [2077464]

22.50 **Mental Sport** [8530464] Teknologiföretaget Mental Sport vill lansera ett dataspel som Teo Kulmala utvecklat.

23.25 **Tredje skiftet** [8443984]

0.00–0.08 **Dolt ord** [25236]

1.00 **Tellus-frågesport** [2922410]

2.00 **Frågespel** [7977174]

3.00 **Dolt ord** [3377110]

4.00 **Sudoku** [1377930]

5.00–6.00 **Frågespel** [3272566]

5.50 **Väder** [82097280]

6.25 **God morgon Finland** [11473919]

9.10 **Känslor och dofter** [2144174]

10.00 **Frågesport** [2319483]

10.50 **Emmerdale** [4670990]

11.20 **Köpkanal** [2365498]

12.35 **Joulutervehdys** [7259700]

13.55 **Kullens kung** [369174] Amerikansk animation.

14.25 **Frågesport** [748667]

14.55 **L.A. Law** [2650551] Mödrar och målsmän. Amerikansk dramaserie.

15.50 **Frågesport** [710754]

16.30 **Nyheter** [939716]

16.35 **F-70** [6976532]

17.30 **De vackra och de djärva** [395358]

17.55 **Vad ska vi äta idag?** [1099483]

18.00 **Emmerdale** [518667] Ett brådslande fall. En serie om livet i byn Emmerdale.

18.30 **Elixir** [593358] Finlands mesta motionsprogram. 19.00 **Sjuans nyheter** [599087]

19.15 **Ekonomi nyheter** [398396]

19.25 **Dagens väder** [8267667]

19.30 **Elixir** [896342]

20.00 **Släpp loss** [233984] Inhemskt drama.

20.56 **Keno** [102778218]

21.00 **Nians nyheter** [698342]

21.10 **Resultatrutan** [2229826]

21.20 **Miss FBI – beväpnad och härlig** **FILM** [75463261] Amerikansk komedi från 2005. En fartfylld komedi om en vacker och envis FBI-agent som mot order åker till Las Vegas för att leta reda på en försvunnen vän som råkar vara Miss USA. Regi: John Passquin.

23.25 **E! Entertainment Specials: Sandra Bullock** [3400648] En amerikansk dokumentär om skådespelaren Sandra Bullocks karriär. Medverkande är bl a Hugh Grant, William Shatner, Matthew McConaughey och Richard Attenborough.

0.15 **2 1/2 män** [786052] Amerikansk komedi.

0.40 **Vinstpotten late night** [7511830]

1.55–5.50 **MTV3 Jouluchat** [76801168]

” Tuffa killar dansar inte 0457.

debatt

Kan du tänka dig att inte dricka alkohol under ett års tid?
Ja: 43 %
Nej: 57 %
697 personer svarade. Ny fråga på **nyan.ax**

Prioritering utifrån helhet

■ **Svar till Nils Storås** in-sändare den 18 december.
Vid tillsättningen av en tjänst kan endast en person erbjudas arbetet. Av hänsyn till de personer som sökt den tjänst som Nils Storå refererar till, kommenteras inte i media varför de andra sökande nekats arbetet. Dä-

remot kan vi redovisa vilka kriterier som legat till grund för rekryteringen och som därmed också avgjort valet av den person som blivit tillsatt.
Valet av kompetensområde för den nytillsatta tjänsten grundar sig i ett behov av förstärkning och renod-

ling av Byggnadsvårdsenhetens specifika ansvarsområde - byggnadsvård. Då enheten främst sysslar med vård- och underhållsplane-ring av de 130 fastigheter som museibråan förvaltar, dokumentation och rådgivning rörande kulturhistoriskt värdefull bebyggelse,

ansågs en bebyggelseantikvarie vara mest lämpad för tjänsten i det här fallet.
Med de resurser som Museibråan, Ålands land-skapsregering förfogar över idag måste varje tjänst prioriteras utifrån verksamhetens helhet. Det är också

viktigt att påpeka att antalet fasta antikvarietjänster med arkeologi som arbetsfält vid Museibråan inte är tio, som Nils Storå uppskattat i sin insändare, utan fem i realiteten - alla med olika ansvarsområden och inriktning.
Vi på Museibråan hoppas

nu att Nils Storå vill träffa oss personligen för vidare information och diskussion i frågan om etnologins roll inom byråen.
Viveka Löndahl
Landskapsantikvarie

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

- Önskar er en riktigt God Jul. Kram **Kerstin**.
- Ta hand om de gamla och sjuka! Eller kan du se Din egen framtid?? Tänker du dö ung själv? Hur dum får en politer vara? Det finns tydligen ingen gräns. Skam över Åland. **040**.
- Du snygga medelålders blonda kvinna på Hua hin beach, är du singel? **040**.
- Bästa maten & servicen & gästvänligheten finns bara hos Wirrans i Godby. Mvh **3 nöjda mat-gäster**. God jul & gott nytt år.
- Tuffa killar dansar inte. **0457**.
- Underbart att Ella är tillbaka. Det förgyller lördagstidningen. ”**Nöjd läsare**”.
- Sveg kallas ju sveriges rövhål. Lite orättvist med tanke på

- brandmännens insatser för de äldre i staden. **040**.
- Bra ledare om den indragna städhjälpen till gamlingar. Kan inte finnas många platser till i Finland med så dålig service. Kanske brandmännen kan rädda oss! ”**Hoppfull**”.
- Skippa några Idol-artister till Rockoff.. Boka Larz Kristers... **0457**.
- Är det bara jag och frugan som får asfaltsfläckar på bilarna från den ”nylagda” sträckan: rondellen-Solberget? Blir irriterad varje gång man tvättar!! **040**.
- Nina Smeds det var bra skrivet den 6.12. **047**.
- Jävla skitungar som busringde till oss i lördags! **040**.

- folk i det åländska näringslivet, skall man ha tillbaks ?! På grund av att de bott i sitt eget gästhem? Men snälla finansieringshandläggare Kenneth Åkergård. Varför tror du det heter gästhem? Och hur har de åländska gästhemsturistandet fungerat i århundranden tror du ? Det hörs på namnet - genom att släppa in gäster i det egna hemmet. Jobbar de av befolkningen anställda, skattebetalarna ger er lön, tjänstemännen mot eller för Ålands befolkning? Thorsten Kruger vinner förmodligen inte kampen mot myndigheterna eftersom andra myndigheter sköter överklagandet. **040**.
- Du ser ut som skit! Vad är din hemlighet? **050**.
- Nyan: kan inte ni publicera en lista på de åländska företag som är med i Proans? Så vi vet var vi kan handla - och inte handla! **040**.
- Den blonda tjejen med blå läderjacka, handlade vid Citylivs lördag, jag spela poker, vi såg på varann, har du lust att ses?? **Hygglo**.
- Vill ge största julblomman till hushållsföreståndaren i Strandnäs skola Majgun Sjöberg för att hon ser till att våra barn får ekologisk mat. Men vi har ett problem kvar. Att livsmedelverket rekommenderar det hälsosåvliga Keiju-margarinet till våra barn. Här har vi något att bita i. Kämpa för att återinföra det mest naturliga smöret. **0457**.
- Osmakligt av Eckerös styrelse att kicka Birkas personal nu till julen. Några jobb i Stockholm finns förstås inte..Nej i år blir ni definitivt

- utan julkappar! **Tomten**.
- Nyan testar spel. Saknade ”together fling” som enl Nyan efterfrågats till Finland av folkhälsoministeriet. **040**.
- Den stora frågan är om man har råd att bli gammal? **050**.
- Fisk och andra icke-däggdjur har människan mindre empati för, men deras smärta är också annorlunda från däggdjur då neurologin och hjärnan är annorlunda. Vi borde åtminstone sluta äta gris och ko om vi inte kan ge upp kött helt. Häst och Gris bör ha samma rättigheter. Tack för en bra krönika Malin L. **0457**.
- Hoppas du hittar dina glasögon. Du är lika snygg med glasögon som utan. God jul. **040**.
- Har ej följt med så noga i tidningarna men dom som är ansvariga för NIM projektet måste naturligtvis ta sitt fulla ansvar Å pröjsa tillbaka pengarna dom har slarvat bort. Inte skulle jag som privat person slippa undan så nog skall dom klämmas åt dom ansvariga som råddar med skattemedel. **044**.
- Steel FM utan samhällsstöd eller licenspengar enligt sin egen reklam, bra, naturligtvis skall dom sända lagtingsdebatterna! **040**.
- Tog mod till mig och frågade den snyggaste väktaren vad hon hette, hon heter Lena.. (L) jag vågade inte fråga om hon var singel, men jag hoppas... **lakttagaren**.
- Vilket tjafs om snuset! Förbjud sprit och knark som förstör en jåkla massa människor! Mvh. **Knark, spritfri rökare**.

- gamla, som man hört på radio och läst i tidningarna. Mvh. **Eurosparare**.
- God Jul Park restaurang som bjöd alla gäster på jullunch i fredags. Som vanligt mycket delikat! Hejja Park. **040**.
- N.F. Katten är ett främmande rovdjur i vår natur. Häng åtminstone en bjällra om halsen på kattorna så jakten blir svårare istället för att raljera om stora fångster. **0457**.
- Visst kostar sophanteringen men man får ju så mycket för pengarna - proffsig hantering! Heja Mise! **0457**.
- Vaddå Jul? Mötte en mördarsnigel framför trappan 21.12! **040**.
- Stannade nyss till med Viking på Åland. Å vikken tur jag hade. Den här gången behövde jag inte gå iland :-)! ”**Jag**”.

Dagens MMS-bild

Vilken julfest! Suveränt Vikingaåsen kl 4-5-6, vilken time, vilken show - SHOWTIME! Från 0457.

NYANS ROS

...speciellt till **Stig** på Silja Europa för en mycket trevlig kryssning. 1.000 tack och God Jul från **Tre damer**.

...till **Leena** och **Riitta** som alltid har funnits där och stöttat under min långa sjukskrivning under det gångna året. Tack för att ni finns. **040**.

...till **Nappe** för att du orkar lyssna och visar sän förståelse från en deprimerad och trasig människa! Det borde finnas fler som dej. God jul och gott nytt år på dej! **Deppad**.

...till **Kökar rösterna** för de vackra julsångerna i Kökar kyrka den 19 december. God jul till er alla! Önskar ”**Vi som njöt och lyssnade**”.

...till **alla elever** i Vikingaåsens skola för det fina julfestprogrammet. Trevlig jullov önskar **Vaktis Niklas**.

Julkalendern

Ordet består av två sammansatta ord. Det första ordet är en sådan som är vaken i Viktor Rydbergs dikt.

Det andra ordet har synonymer som lycka, fröjd, upprymdhet och munterhet.

Bilden klistras in på ruta 21.

- Finns det någon djurvänlig som kan ta hand om vår mellanstora hund medan vi är på resa? Tid:28.12-14.01. Han är snäll, biter ej på nåt, är kastrerad. Du får betalt. Ring kvällstid: **040-844 00 81**.
- Proans. Företagens avgifter ut-gifter betalas nog alltid av kunderna, även företagens toapapper betalas sist och slutligen av kunderna. Olika sopavgifter. Finns sådana 1-2 per-soners hushåll på Åland som tänker sig rabatt trots att barn och barnbarn äter och producerar avfall 5 dagar i veckan. **040**.
- IFK kommer att förstöra all fotboll på Åland! **Sundsbo**.
- Bra skrivet Johnny Nordman om föräldrarna på julfest. Jag håller med dej! De förekom-mer samma sak också på andra skolors julfest. God jul på dej! Ö. **En förälder i strumpfot**.
- Tack Harriet för din utmärkta ledare om service för gamla. Snöskottningen har funnits i 20 år. Skäms socialnämnd och poli-tiker som inte ens ids diskutera saken! **040**.
- Med okunniga minist-rar så lever tjänstemännena rövare? De 8000 euronan man givit i bidrag för att etablera nyinflyttat

ZITS

” Satir skall helst av allt väcka förargelse.
Politisk förargelse, inte personlig.
JOHAN CRONEMAN I DN

ledare

Karin Erlandsson
Epost: karin.erlandsson@nyan.ax
Telefon: 528 467

Bland folk Harriet Tuominen

Pajkastning

Det var i onsdags, en vecka före julaf-ton. Jag hade skrivit om Sans rival i Matrutan, den makalösa tårtan eller egentligen tårtan utan rival.
I bilen på vägen hem efter jobbet hörde jag på nyheterna att marknadsdomstolen hade fällt Stockmanns i konflikten med konditoriet Stella. Och jag var tvungen att omedelbart ringa till jobbet för att kontrol- lera vad jag hade skrivit om detta tårtornas krig och putsa till texten en aning.

I min naivitet hade jag utgått från att Stella skulle förlora kampen. Ellen Svinhuf- vuds tårta, som var Stellas bravurnummer, var nämligen en variation på Sans rival. Definitivt inte tvärtom.
Men när Stockmanns slutade säljas Stellas tårtor och började baka sin egen Sans rival så såg de ju likadana ut, någon annan möjlighet fanns inte. Och då tyckte Stella att det var plagiat och drog Stock- manns inför domstol.
Och nu har Stockmann fällts för att man inte tillräckligt tydligt talade om att det var en annan tårta man nu saluförde. Folk gick ju omkring och trodde att det var förrför- förra presidentfruns skapelse de ställde fram på kaffebordet när det i själva verket var en utlänning.

Varför tycker jag detta är så fascineran- de? Det är ju tragiskt. Gamla anrika Stella gick i konkurs på kuppen. Det är nästan samma sak som när Socis revs; en epok har gått i graven.
Men det är fascinerande. Tårtor är inte bara något man smaskar i sig, tårtor är verk. Som målningar, böcker, konstglas. Inte får man plagiera sånt, då kallas det förfalskning och sådant kan man hamna i fängelse för.

Men sen kommer den delikata (i ordets egentliga och överförda betydelse) frågan om det är den enskilda tårtan som är ver- ket, den som man äter upp. Eller om det är receptet.
Det borde vara receptet, för det finns ju kvar från generation till generation. Men om någon vanlig dödlig ger sig på Sans rivalen så är det inte alls säkert att verket blir som det var tänkt. Och då är det inget verk.

Vilket osökt får mig att tänka på något helt annat, med konkurrens som gemen- sam nämnare.
I trafiken över Finska viken, mellan Helsingfors och Tallinn, är Viking Line och Eckerö Line, som ingår i Eckerölinjen-kon- cernen, med och delar på resenärerna. Eckerö med Nordlandia och Viking med XPRS (heter den faktiskt så?).
Och då kan man på den patriotiska riks- sidan läsa reklam för ”det enda inhemska rederiet” i trafiken på rutten. Gissa vilket?
Viking XPRS har svensk flagg. Eckerös Nordlandia har finländsk.
Än så länge.

Män som säger nej till räkmackan

Män män män och någon kvinnna. Mittenpartierna i EU:s Regionkommittén samlas till möte i Bryssel. Församlingen består huvudsakli- gen av män på höga poster. Arkivfoto: ANNIKA KULLMAN

Kvinnor kan sällan bli chef.
Män vill inte bli det.
Vem skall då vara chef?

Allt fler män i Sverige tackar nej till chefsposterna de erbjuds, visar en ny undersökning. De vill göra an- nat, oftast spendera mer tid med familjen. ”Lönen är lägre, men jag skulle aldrig byta tillbaka” säger en av de män som gått bakåt i karriären och sänkt sin lön men också förkortat sin arbetstid betydligt. På kvällarna leker han med ungarna istället för att jobba över.
Det här är intressant, särskilt med tanke på den artikel som publicerades i Nyan förra veckan där några av Ålands kvinnliga chefer intervjuades och poserade på en bild. Chefredaktör Nina Fellman skrev i en ledare efteråt att kvinnor inte blir chefer för att de är kvinnor, utan trots att de är kvinnor.
Männen behöver inte vara lika begåvade, snygga och socialt kompetenta som kvin- nor måste vara för att de skall bli chefer. Män kan, om inte glida in på en räkmacka åtminstone halka in på majonnäsen.
Men vad händer om männen inte längre vill ta steget upp på räkmackan? De vägrar vara chefer för att de insett att det tar för mycket tid från det som är väsentligt i livet. Vad hände då allt fler män inser att det är mer betydelsefullt att få texten ”älskad

make och pappa” istället för ”civilekono- men, vår chef” ovanför namnet i dödsan- nonsen. Vem skall då vara chef?
Män som prioriterar familjen är bara möjligt i ett samhälle som medvetet jobbar för jämställdhet mellan könen. Det förut- sätter dels att män har möjlighet till pap- paledighet. Är pappor aldrig hemma med sina barn vet de inte vad de missar och kan inte välja. Snoriga och skrikiga ungar är inte särskilt attraktivt då man kommer hem utpumpad från jobbet. Är man däremot hemma på heltid får man också guldkor- nen.
Kvinnor förutsätts jobba i ett samhälle där män kan säga nej till chefsposten. Männen skall inte ensamma stå för famil- jens försörjning för att de skall kunna säga nej till högre lön.

Om männen stiger tillbaka yppar sig för- stås en chans för kvinnor som vill bli chef. Detta samtidigt som universiteten har en allt större majoritet kvinnliga studeranden. Kvinnor är således ovanligt välutbildade samtidigt som männen inser att chefskap inget är för dem. Så då kan kvinnor bli chefer och allt är frid och fröjd. Eller?
Eller också är det dags att se över chefs-

posterna. En chef, man eller kvinna, som ständigt måste jobba över är endera en usel chef som inte kan delegera eller också jobbar han på en firma med för få anställ- da. Makt är sist och slutligen inte särskilt attraktivt.
En förskjutning i vad som är attraktivt måste till. Att tjäna pengar och ha makt är en sida av kakan, att ha en god relation med sina barn är den andra. Att de som har möjlighet att bli chefer säger nej är en antydning om att det inte går att äta kakan (eller räkmackan) och ha den kvar.

Karin Erlandsson

KOMMENTERA LEDAREN PÅ
nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS
eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och
administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten
tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga
tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl
8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig
utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 447
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER				
Publice- ringsdag	Eller text & mindre annonser	Annons- större än 600 mm	Färg annonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Torget: onsdagar kl 12.00. Tel. 0600-9-1219. 5,05 € + lsa				
Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmaterverket, tillstånd nr 364.				

